

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876.

Andra Kammaren.

N:o 31.

Lördagen den 1 April 1876.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den under middagssammanträdet började öfverläggningen rörande Lag-Utskottets utlåtande N:o 27, i anledning af väckt förslag om antagande af förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län att gälla jemväl för Vesterbottens län, med undantag af lappmarkerna.

Om skogslagstiftning för Vesterbottens län.

Ordet lemnades, enligt förut skedd anteckning, till

Herr Danielsson, som yttrade: Det var med anledning deraf, att flere talare i dag på förmiddagen så att säga i rad efter hvarandra yrkade afslag å nu föreliggande utskottsbetänkande, som jag begärde ordet. Jag kan visserligen icke i likhet med Herr Hörnfeldt säga, att jag bor så långt i norr, att jag kan ega någon noggrann kännedom om förhållandena i Norrland. Icke heller kan jag, såsom han berättar om några 70 eller 80 år gamla personer, som skulle hafva yttrat, att klimatet i Norrland blifvit mildare än det varit i deras ungdom. Äfven om klimatet i denna landsdel verkligen blifvit mildare, så tror jag, att skälet dertill icke är det, han anført, utan att tvärtom detta förhållande föranledts af verkstälda myrutdikningar och andra dylika jordförbättringsföretag.

Det har vidare anförts af en annan talare, att det mål, man åsyftar, skulle kunna vinnas på annat sätt än genom en skogslagstiftning, och att den fara, man vill förebygga, skulle bättre undanrödjas genom folkupplysningen än genom skogsfiskaliska påverkningar. Jag vill visst icke förneka, att häri kan ligga mycket, som är värdt att taga vara på, men jag tror att, om vi skulle vänta tills folkupplysningen hunnit så långt, att befolkningen inser det skadliga i att skogarne afverkas så mycket, att de blifva öfverafverkade, vi skulle få vänta en eller två generationer, och under tiden hafva våra skogar försvunnit, så att endast kala berg och backar återstå. Jag tillhör en ort, der en sådan sanning framlyser. Man har visserligen sagt, att skogarne i vårt land äro så rikliga, att vi icke kunna komma att lida brist derpå, men vi se dock att i åtskilliga trakter redan nu

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.*
(Forts.)

saknas skog, och att priset å skogsprodukter stigit till en sådan höjd, att det för många är högst svårt att få sitt behof deraf fylldt. Nu invänder man, såsom en talare gjort, hvarföre skall man stifta en lag för Norrland ensamt, när andra provinser få sköfva sin skog så mycket det lyster dem? Ja, det är gifvet, att det kan synas hårdt för de områden, der sådant kan komma i fråga, men i förevarande fall har icke Riksdagen, utan befolkningen i orten hos Riksdagen begärt en så beskaffad lag, och vid sådant förhållande skulle det vara mycket betänkligt, om Riksdagen på denna begäran skulle gifva afslag. Jag tror det vara högst gagnande om i en ort, der åkerbruket är inskränkt och skogsskötseln således hufvudsaken, man i tid tänker på att bevara skogarne såsom ett kapital för framtiden. Att en sådan vård just består i en lag, som gifver skydd åt ungsbogen, är helt naturligt.

Densamme talaren nämnde, att folkupplysningen skulle vara en mäktig häfstång, men strax derpå tillät han sig säga, att man icke bryr sig om en lag, när man icke vill hålla lagen i helgd. Ja, det kan ju anföras såsom skäl mot hvilken lagstiftning som helst, ty vill man icke respektera en lag, som är stiftad för gemensamt syfte och gemensamt väl, så är det klart, att den alltid kan öfverträdas.

Det är en känd sak, att genom så kallade afverkningskontrakt pågår i Norrland afverkning af skog i stor skala, och att sådana kontrakt blifvit af sågverksegare och andra affärsmän, som sysselsätta sig med trävaruhandeln, uppgjorda för afverkning af skog på till och med 50 års tid. Följaktligen kan, så länge dessa kontrakt gälla, det icke vara möjligt för jordegaren att skydda sin ungskog. Det är dessutom ingen lätt sak att få skog att uppväxa igen på ett fält, som legat öde och varit utsatt för vind och torka. Jag har en liten erfarenhet i detta afseende och jag tror att förhållandet icke gestaltar sig annorlunda i Norrland än på andra ställen.

Det är icke heller någon lätt sak att uppnå det mål, som genom denna lagstiftning äsyftas, på frivillighetens väg, ty finnes det en som vill skydda sin skog, finnas alltid andra som icke vilja så med afseende å deras, och följden blir den att, om en afverkar sin skogslott, så afverkar den andra äfven sin och tänker: hvad är det värdt för mig, då min granne afverkar sin skog, att jag sparar på min. Det är ju gifvet, att den som har sparad skog har svårt att vårda den, då hans grannar afverka sina skogar.

Dernäst bör man betänka, att skogsodlingen icke såsom landtbruket kan uppdriivas på ett par år eller så, utan fordrar lång tid; och om vi icke hafva detta för ögonen, så är det gifvet, att våra efterkommande skola blifva bragta i brydsamma förhållanden.

Här skulle visserligen kunna sägas mycket mera i frågan, men Utskotets utlåtande är så omfattande, att jag tror man deri skall finna all den utredning som kan vara af nöden, och då alla länets representanter äro eniga om gagnet af en sådan lag, samt landstinget flera år å rad yrkat derpå, samt Konungens Befallningshafvande i varma ordalag tillstyrkt densamma, så skulle det verkligen förundra mig om man afsloge denna framställning, helst denna Kammare i dylika frågor alltid hyst den

åsigten att, då ett behof af i fråga varande art gjort sig gällande och ortens befolkning varit i frågan ense, en framställning, som i sådant hänseende blifvit gjord, bör bifallas. Detta gör att jag för min del kommer att yrka bifall till Utskottets förslag, och jag hoppas att denna Kammare icke skall underkänna den gjorda framställningen.

Om skogslagstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

Herr Casparsson: Detta är verkligen en mycket träaktig fråga, och då många talare med större sakkunskap än jag redan yttrat sig och jag antager att flere andra likaledes med större insigter än jag ännu komma att yttra sig, så skall jag icke mycket fördjupa mig i sakens detaljer, så mycket hellre som jag för två år sedan hade tillfälle att redogöra för mina åsikter härutinnan. Min ståndpunkt är densamma som då och innefattas i den reservation, som jag jemte två andra det Särskilda Utskottets ledamöter afgaf, så lydande: "när det vore tvifvel underkastadt huruvida en sådan lagstiftning som den Utskottet föreslagit för Norrbottens län vore lämplig eller ens af behovet påkallad för något sydligare län än Vesterbottens, för hvilket län icke allenast landstinget begärt förbud mot utförelse af undermåligt virke, utan äfven Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit sådana närmare bestämmelser, som finnas upptagna i den norrländska skogskomiténs förslag", så ansågo reservanterne, "att Utskottet icke bort föreslå någon undantagslagstiftning för andra län än Norr- och Vesterbottens län". Utskottet hade nemligen hemställt, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, att samma lagstiftning som för Norrbottens län måtte af Kongl. Maj:t förklaras gällande äfven för ett eller flera af de norrländska länen, såvidt derom af vederbörande landsting gjordes framställning. Min åsigt var då likasom nu, att denna lag icke borde utsträckas längre än till Vesterbottens län, och jag kan sålunda icke annat än godkänna det slut, hvartill Utskottet kommit. Härmed tror jag mig också hafva, i hvad på mig ankommer, lugnat de farhågor, som af representanterne från de sydligare norrländska länen uttalats derom, att lagen skulle komma att utsträckas äfven dit. Jag tror det icke och jag är fullt förvissad, att åtminstone så icke kommer att ske förr än dessa län sjelfva derom göra anhållan. Men om denna lag är tillämplig för Norrbottens län, så vet jag icke hvarföre den icke skulle vara det äfven för Vesterbottens. För 60 å 70 år sedan utgjorde dessa län ett enda; natur- och skogsförhållandena äro derstädes desamma, och när nu Vesterbottens län, likasom förut Norrbottens, upprepade gånger begärt att få lagen antagen, så kan jag för min del icke finna något skäl att afslå en sådan begäran. Enligt hvad Utskottet upplyst, är det icke allenast Vesterbottens läns landsting, som vitsordat behovet af en särskild lagstiftning för skyddande af ungskogen i detta land, utan alla myndigheter, som haft rätt att yttra sig i frågan, hafva tillstyrkt en sådan lagstiftning: yngre skogskomitén, skogsstyrelsen, Konungens Befallninghafvande, och *tre* efter hvarandra följande landsting. Under sådana förhållanden och så länge något *bättre* icke finnes att erbjuda i stället, hyser jag stora betänkligheter vid att afslå det skydd mot befarad skogsbrist, som en hel landsdel sålunda begärt.

Denna fråga om skydd för ungskogen är icke så ny, att först

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

1873, 1874 och 1875 års landsting derom väckt fråga. Redan i den femårsberättelse, som år 1871 afgafs, framstälde Konungens Befallningshafvande i Vesterbottens län en sådan åsigt. Der heter det nemligen:

“Inskränkning i skattemannens rätt till afverkning af sin skog eller åtminstone förbud emot utförsel af virke under vissa dimensioner synes vara af högsta behof påkalladt, om icke i en kanske ej aflägsen framtid den dugliga skogen skall till största delen vara ruinerad, med alla deraf härflytande olyckor för orten och dess inbyggare.”

Detta uttalande är undertecknad med namnet E. W. Almqvist. Detta är ett namn, som har god klang i Vesterbotten, och det var icke till följd af några kammarstudier som han kom till dessa åsigt, utan till följd af de intryck, han rönt under de talrika vandringar, han, såsom ordförande i skogskomitéu, företagit i Norr- och Vesterbottens skogar.

Hans namn är ej heller obekant inom denna Kammare, och jag tror, att hvar och en, som känner till detsamma, också vet, att det tillhörde en man, den der väl pröfvade sitt ord, innan det afgafs, och att, en gång afgifvet, stod en man der bakom, hvilken aldrig tagit ett steg tillbaka. För mig åtminstone är detta namn en betryggande borgen för att det omdöme, som afgifvits, är fullt motiveradt.

Huru står det emellertid till i Vesterbotten? Jag vill i detta hänseende hänvisa till de officiella yttrauden, som äro tillgängliga, nemligen skogsstyrelsens egna i ämnet afgifna utlåtanden. Redan år 1871 yttrar skogsstyrelsen om tillståndet i Norrland: “i följd af fortfarande gynsamma virkeskonjunkturer samt stegradt pris å virke af alla slag, har afverkningen å enskilda skogar inom nästan alla delar af landet under året stigit till en grad, som flerstädes gifvit anledning till farhåga för dessa skogars bestånd. Särdeles inom åtskilliga delar af de norrländska provinserna har detta varit förhållandet. I Piteå södra revier äro de enskilda skogarne så medtagna, att skogsskiftena temligen allmänt sakna gröfre skog än sparrar och sparrämnen. Efterfrågan å virke har emellertid varit så betydlig, att afven dylika skiften funnit köpare. I Umeå revier skall den tilltagande afverkningen flerstädes haft till följd brist på husbehovsvirke för hemmanen.” Dessa omdömen gå i crescendo för hvart följande år. Året efter det nyss anförda, eller 1872, heter det — jag skall blott anföra hvad som yttrats om Vesterbottens län, hvarom här är fråga — rörande Umeå revier: “misshushållning råder i allmänhet fortfarande med de inom revieret belägna enskilda skogarne.” Och om Skellefteå revier: “afverkningen å enskilda skogar bedrifves fortfarande på det för skogens bestånd mest förderliga sätt. Träd, som lemna endast en mindre plank, s. k. battens, tillgripes utan betänkande och försågas vid de talrika bysågarne. Sedan skogarne vid kusten blifvit uthuggna, börjar afverkningen af sparrar att draga sig allt högre upp i revieret.” På liknande sätt låter det om öfriga revieren. År 1873 är uttalandet härom ännu skarpare, men jag skall icke upptaga Kammarens tid med vidare uppläsningar i saken, då hvar och en kan lätteligen sjelf taga del deraf. Skogsstyrelsen uttalar, på sätt

nämndt är, fullt bestämdt och tydligt, att mångenstädes saknas virke för hemmanens husbehof. Ett af de två måste vara fallet: antingen äro dessa uppgifter öfverdrifna, eller äro de sanna. Äro de öfverdrifna, så måste man taga för afgjordt, att vederbörande hädanefter tillhålla underordnade myndigheter att icke göra sådana uttalanden, som kunna förvilla omdömet. Äro uppgifterna åter sanna, tror jag icke det längre går an att underlåta vidtagande af åtgärder till det ondas afhjelpande. Jag har mig visserligen bekant, att inom medicinen finnes någonting, som benämnes den "expektativa metoden", hvilken stundom skall visat ganska goda resultat; men det händer äfven att under denna kurmetod patienten dör efter alla konstens regler. Huruvida denna metod är tillämplig, då skogsbrist är för handen, betviflar jag och tror snarare, att på denna slags kurativa behandling kunde tillämpas ordspråket: "medan gräset gror, dör kon."

Man har här ordat om skogens inflytande på klimatet. Detta är ett rikt ämne; och då jag för tvenne år sedan yttrade mig i denna fråga, gick jag äfven något in på det området. Nu vill jag emellertid icke göra det. Någon matematisk bevisning kan icke åstadkommas. En säger: "jag tror" och en annan: "jag tror icke." Den enes "jag tror" kan vara lika så godt som den andres "jag tror icke." För min del håller jag före, att den som "tror", har mera och bättre skäl för sin tro än den som "icke tror." Då emellertid, enligt hvad jag hört, vetenskapliga försöksanstalter skola inrättas för att utröna denna vigtiga fråga och vi på den vägen kunna komma till ett bestämdt resultat, böra vi till dess spara vårt omdöme i ämnet. Åtminstone vill jag, för min del, göra det.

Här har jemväl talats om olämpligheten af en separat lagstiftning och jag medger gerna att man mot en sådan kan finna betänkligheter. Men jag vill likväl erinra, att Norrbottens och Vesterbottens län, enligt skogskomiténs uppgift, tillsammans utgöra 1,472 kvadratmil, alltså mera än en tredjedel af hela riket. Att stifta en separat lag för en tredjedel af riket tror jag likväl icke kan hafva betänkliga följder.

Föreliggande ämne är, som sagdt, särdeles rikt, och jag skulle kunna tillägga mycket mera. Då jag emellertid förmodar, att norrlandsrepresentanterne komma att egna frågan en långt fullständigare utredning, än hvad jag vore i tillfälle att göra, vill jag inskränka mig till att yrka bifall till Lag-Utskottets framställning.

Herr Magnus Jonsson: Som jag reserverat mig mot Utskottets beslut, skall jag bedja att med några ord få uttala min åsigt i frågan. Jag skulle visserligen kunna inskränka mig till att helt enkelt instämma uti hvad Herr Hörnfeldt på förmiddagen yttrade. Men som han tycktes vara benägen för att medgifva staten rätt att lagstifta om den enskildes eganderätt, får jag nedlägga min protest deremot. Jag gör detta så mycket hellre, som jag dels ej kan inse, att den nu föreslagna lagen bör antagas då den icke kan efterleivas, och dels funnit att den icke är konsekvent. En skogsegare kan nemligen nedhugga hela sin skog, endast han icke använder den på de sätt, som i lagens 1 § äro förbjudna, utan begagnar den för tillverkning af

Om skogslagstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

pappersmassa, förvandlar den till kol, ved eller dylikt. Är skogsmarken tjenlig till odling, kan skogsegaren nedrödja hela skogen för att odla marken, under det en person, hvars skogsmark ej är tjenlig till odling, ej skulle hafva rätt att fritt råda öfver sin skog, som han dock på laglig väg förvärfvat.

Man har åberopat såsom skäl för den ifrågavarande lagens antagande inom Vesterbottens län, att icke blott tre på hvarandra följande landsting inom länet, utan äfven andra auktoriteter tillstyrkt detsamma. Jag medgifver gerna, att detta skäl är mycket talande. Men jag har haft tillfälle att höra en af traktens representanter, som äfven är motionär i ämnet, yttra, att om hemmansegarne i trakten blefve tillsporda huruvida de nu vore benägne för att den nya lagen blefve antagen eller icke, de säkerligen skulle komma att till svar lemna ett bleklagdt nej. Detta föranleder mig nästan att tro, det ledamöterna i nämnda landsting måtte utgöras af personer, som hafva intresse utaf att der särskild lagstiftning rörande utskeppning af mindre virke kommer till stånd. Jag undrar icke så mycket derpå. Ty om ett förbud stadgades för utskeppning af mindre virke, erhöles sågverks-egarne ett verkligt monopol att använda den mindre skogen till försågning och derjemte utsigt att kunna drifva sina sågverk en längre tid. Jag kan dock icke för min del finna det rätt att på detta sätt tvinga enskilde skogsegare att till hvad pris som helst afyttra sina skogsprodukter; ty dertill blifva de nödsakade, derest deras rätt att förfoga öfver den växande skogen komme att inskränkas till den grad, som nu blifvit föreslaget. För öfrigt är jag af den tanke, att, då varau blir dyrare, hvar och en nog kommer att vårda sin skog, och derigeuom vinnes ändamålet vida bättre än genom hvilken lagstiftning som helst.

Om man genomläser 2 § i den föreslagna lagen, skall man finna, att det torde blifva särdeles svårt att tillämpa den. Det heter der, bland annat: "Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomskärning minst 7 decimaltum på ett afstånd af 16 fot från storändan." Om man nu afverkar ett träd, som håller i genomskärning 7, ja 8 à 9 decimaltum, 16 fot från roten, men trädet är skadadt vid roten — och jag vågar påstå, att hvar tredje träd är på dylikt sätt skadadt — och man derefter borttager den skadade delen af storändan, så hemställer jag huruvida någon skall kunna utröna, om trädet vid dess fällande varit undermåligt eller icke. Det heter vidare i samma lag, att man eger rätt att till oundgängligt husbehof vid gården söndersåga undermåligt virke. Jag hemställer då, om det är konsekvens uti, att om en ville sälja all sin undermåliga skog till bränsle, kolning och dylikt, är han dertill lagenligt berättigad; men att söndersåga enahanda skog till bräder, vare sig vid gården eller å såg på längre eller kortare afstånd derifrån, och försälja dem till en snickare eller en sin granne, som ingen skog egt eller eger, skulle, om denna lag antoges, anses och behandlas som vore det ett lagbrott.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag yrka afslag å det föreliggande förslaget.

Herr Liss Olof Larsson: Då det tyckes hafva blifvit en mode-

sak att söka göra alla möjliga inskränkningar i den enskildes rätt att disponera öfver sin skog, lönar det väl icke mödan att tala deremot. Men jag vill dock icke hafva på mitt samvete att hafva tillstyrkt en lag, sådan som den föreslagna, emedan jag är öfvertygad om att vi i en icke aflägsen framtid skola få ångra, att vi gått in på dessa prohibitiva åsigtter.

Man har anfört, att det vore synd att neka vesterbottningarne en lag, som de sjelfva begära. Men här gäller icke frågan endast vesterbottningar — här gäller äfven en rättsprincip, och hvarom jag sedermera skall säga några ord.

Jag skulle också för min del måhända varit beredvillig att gå in på en sådan lagstiftning för Vesterbotten, om man varit konsekvent, och äfven i alla andra fall stält Vesterbottens invånare under förmynderskap, ty då hade man åtminstone handlat följdriktigt. Det kan väl icke falla någon af herrarne in att vilja påstå, att det endast är inom skogsvården, som misshushållning eger rum, utan det tror jag äfven är händelsen jemväl på alla andra områden, så väl bland jordbrukare som å andra näringsområden. Då man nu i fråga om skogshushållningen vill straffa den oskyldige med den skyldige, så bör man också vara fullt konsekvent och säga att då en jordbrukare skött sin jord illa, så böra alla jordbrukare ställas under förmynderskap och på samma sätt äfven alla handverkare, handlande och öfriga industriidkare. Om man vill gå till väga på det sättet och i alla möjliga hänseenden vara konsekvent, då skulle jag för min del finna någon rimlig anledning till förslaget, och möjligen tänka på en sådan lag — men endast för Vesterbotten.

Man har vidare talat om den sällsporda enighet, som inom Vesterbotten gjort sig gällande i de derifrån gjorda framställningar om erhållande af en särskild skogslagstiftning, men jag ber i det fallet att få erinra om, att det visserligen fans en öfvervägande majoritet inom länet, som önskade en sådan lag, men, om jag icke är allt för illa underrättad, var det ändock två socknar som gingo in till Kongl. Maj:t och anhöllo att förskonas från en sådan skogslagstiftning, så att enigheten lärer väl ändå icke hafva varit alldeles så stor, som man velat låta påskina.

Vidare har en talare från norrlandsbänken sagt att, om en sådan lagstiftning för Vesterbotten blefve fastställd, så skulle hvarken från statens sida eller från länets invånare derigenom krävas några afsevärdare omkostnader i och för tillsyn öfver lagens efterlevnad, emedan man icke för densammas efterlevande skulle behöfva skaffa sig någon tillökning i jägeribetjeningens antal. Det skulle verkligen vara högst besynerligt, om invånarne i detta län med ens blifvit så laglydige att, om de blott fått en lag på papperet, så vore all rättfärdighet uppfylld, och att de genast skulle ställa sig densamma till efter rättelse.

Det vore visserligen lyckligt om så vore, men emot ett dylikt påstående talar åtminstone den uppfattning, som Landshöfding Widmark uttalat om invånarne i det län hvars höfding han är och hvilket hvar och en kan öfvertyga sig om genom att slå upp Andra Kammar-

Om skogslagstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

rens protokoll för den 20 Maj 1874, då han säger: "Om den här ofvan omförmälda afverkningen hållit sig inom lagliga gränser, det vill säga om eganderätten varit respekterad, skulle utan tvifvel många hemman ännu kunna framvisa vacker skog, men så har i allmänhet icke varit förhållandet, utan har skogen, ehuru till och med delad man och man emellan, snarare ansetts såsom gemensam egendom, på hvilken hvar och en saklöst ockrat", hvilket vill säga ungefär det samma som att nästan alla invånarne i Vesterbotten skulle vara tjufvar, hvilket uttryck af mig dock torde vara väl strängt, så mycket mera som man icke på den tiden ansåg skogsåverkan såsom stöld, utan ansåg hela skogen såsom gemensam egendom och tog från hvarandra hvad hvar och en behöfde. Man hörde äfven, då frågan om norrbottenslagens antagande var före i Kammaren, en talare, som sade, att, äfven om han ville sjelf vårda och hushålla med sin skog, så vore han ändock nödsakad att sälja den till skogssköfvarne, ty i annat fall togo de den ändå.

Nu har man deremot sagt, att endast man får lagen på papperet, skola alla blifva laglydiga, och jag medgifver gerna, att det skulle vara mycket lyckligt, om tiderna förändrat sig så mycket, men om man tror, att den uppgiften är sann, så bör man väl också anse, att hvarje skogsegare kommit till insigt om skogens verkliga värde och att det ligger i hans eget intresse att freda och bevara sin skog från skötting; och då tror jag också, att han är fullt kompetent att sjelf sköta sin skog utan att behöfva ställas under förmyndare. Jag tror äfven att i detta yttrande, att några förökade omkostnader genom lagens antagande icke skulle uppkomma, ligger någon öfverdrift, ty om tuga öfverträdelser på de sista åren inom Vesterbotten egt rum, och om jägeribetjeningen derstädes icke varit så fullt sysselsatt som förut, så får man väl söka orsakerna härtill deruti att frestelserna, sedan skogslagen för Norrbotten blifvit antagen, varit mindre, emedan konjunkturerna för skogseffekter varit högst tryckta; och jemväl i den omständigheten att åverkan numera betraktas som stöld.

Man har dessutom äfven hört från flere inom Kammaren och särskildt nyss från en talare på stockholmsbänken att, om man skulle låta skogsafverkningen fortgå på samma sätt som förr eller, med andra ord, om man icke skulle ställa inbyggarna i Vesterbotten under förmyndarskap, så skulle inom kort hela Norrland förvandlas till en ödemark, omöjlig för menniskor att bebo.

Detta är för en hvar som icke är fackman svårt att inse och lägga den vikt vid som man måhända borde, ty erfarenheten i detta fall talar helt och hållet emot hvad vetenskapen sålunda gifver vid handen.

Man har sagt, att man bör söka att bibehålla alla träd som hålla mindre än 7 tum i diameter, 16 fot från storändan, emedan annars vindarne från Ishafvet skulle komma och sopa bort all växtlighet; och det vore nog förskräckligt om något sådant skulle inträffa, men jag kan dock å andra sidan icke förstå hvad det skulle betyda, om ett eller annat träd af så ringa dimensioner afverkades, då vi veta att en fjellrygg af flera tusen fots höjd skiljer Norrland från Ishafvet.

Allt detta är nu mycket svårt för oss, icke fackmän, att förstå, emedan vi icke kunna fatta de vetenskapliga teorier, hvarpå detta antagande grundar sig, men det är äfven i en annan sak som erfarenheten strider emot teorien.

Om man neuligen vill gå tillbaka till en icke aflägsen tid, så hörde man för några år sedan nästan icke talas om annat från Norrland än om missväxt till följd deraf att frosten skadat grödan.

Så var äfven förhållandet med norra delen af Dalarne, der man i de nordliga socknarne ansåg det vara ett mycket lyckligt förhållande, om man fick tre goda år på tio; det vill säga, att man vanligen beräknade att få sju missväxtår på tio. Nu har dock oaktadt den förskräckliga och mycket omtalade skogssköflingen välståndet inom dessa orter allt mer och mer tilltagit, och missväxtåren blifvit allt mera och mera sällsynta, och derföre har jag svårt att fatta, att genom skogarnes afverkning någon skada för jordbruket eller kulturen i allmänhet kan uppstå; och om man sålunda ställer sig på praktisk ståndpunkt, så har man svårt att gå in på riktigheten af de satsar, som vetenskapen och kammarteorien uppställa, helst när erfarenheten strider rakt deremot.

Nu säger man visserligen, att man varit enhälligt inom länet att begära, det den norrbottniska skogslagen måtte blifva antagen. Ja! det kan se så ut på papperet, men äfven om jag undantager de två kommuner jag förut nämnt, så tror jag att om man stadgade i lagen, att jord- eller skogsegarne skulle vidkännas kostnaderna för kontrollen och bevakningen, länets invånare mer än en gång skulle betänka sig innan de åtogo sig en sådan lag och de kostnader som af den sammas tillämpning blefve en följd. Man finner nemligen i denna lag stadgad, att skogsegarne icke behöfva underkasta sig någon kostnad för tillsynen af och kontrollen öfver skogen; ty om han också bor 20 eller 30 mil inåt landet, så behöfver han blott anmäla sig hos en jägeritjensteman och anmoda denne att komma och stämpla ut virket. Jägeritjenstemannen måste då resa kanske 30 eller 40 mil sammanlagdt fram och tillbaka till den som påkallat honom, och när han kommer fram, så kanske han finner att han blifvit påkallad i oträngdt mål, d. v. s. att skogsegaren icke kan få göra någon afverkning; men skogsegaren behöfver icke vidkännas annan kostnad härför, än att betala jägeritjenstemannen fem kronor i traktamente för den tid, denne är sysselsatt med utsyningen. Staten deremot måste betala jägeritjenstemannens resa fram och åter samt traktamente under resan, men den enskilde drabbas som jag nämnt allenast af den utgift på fem kronor för dagen, som han måste betala i dagtraktamente.

Men i denna lag förekommer ett annat betänkligt förhållande, som, om också intet annat skäl finnes till att afslå förslaget, skulle åtminstone för mig vara fullt afgörande, ty här gäller det en stor rättsprincip. Det är nemligen att man i detta lagförslag icke respekterat tredje mans rätt. Man har alltid, så vidt jag vet, i lagförslag sökt tillse, att förnärmande af annans rätt ej får ske, men uti irrågavarande lag har man kastat en sådan princip öfver bord; och jag tror att denna omständighet utgjort ett bland de kraftigaste

Om skogslagsstiftning för Vesterbottens län.

(Forts.)

*Om skogs-
säljning för
Vesterbottens
län.*
(Forts.)

skälen för en stor del af länets invånare att vilja hafva lagen. Det är nemligen fallet, att en stor del af dessa sålt sin skog, med rätt för köparen att afverka densamma ofta nog till mindre dimensioner än den ifrågavarande lagen bestämmer, hvarjente för dessa skogsförsäljningar den betingade köpeskillingen af säljarne uppburits. Nu komma emellertid denna lag och säger, att säljaren får ej allenast behålla hela köpeskillingen, som han redan fått, utan äfven behålla den sålda varan! Det är ju en orimlighet att göra en sådan lagstiftning och således skada tredje mans rätt, som man eljest i all lagstiftning söker skydda.

Skulle man nu säga till skogsegarne i Vesterbottens län: "I skolen få en lag, som ställer skogen under statens skydd, men då skolen I också återbära de köpeskillingar, som I för skogsförsäljningar till afverkning erhållit"; då tror jag det skulle blifva annat ljud och de skulle säkert betänka sig en gång till, innan de antoge en sådan lag. Men det är ju godt och väl för den, som är i den lyckliga ställning att på samma gång få behålla köpeskillingen och varan. Går det för sig, så är det bra, men nog anser jag åtminstone det mindre hederligt.

Jag kan således icke för min del bifalla Lag-Utskottets förslag och jag kan det så mycket mindre som jag är öfvertygad, att när man tager ett län i sender och stiftar en sådan lag som den ifrågavarande för detsamma, så är väl meningen att få en sådan lag för hela landet, d. v. s. att få hela landets jordbrukande befolkning under statens förmynderskap; det är för dem, som vilja tillskapa nya tjenstemän och bereda personer tillfälle att få inkomster på statens bekostnad, ett rikt tillfälle till verksamhet. Ty enligt min tanke kommer man nog derhän, att om man på det nu föreslagna sättet, utsträcker lagens tillämpning från det ena länet efter det andra, så kommer man derhän, att inkomsterna af skogarne icke komma att förslå till att aflöna jägeritjenstemännen. Nu kan man visserligen säga, att staten har i sin makt att bestämma huru många tjenstemän skola användas och med hvilka belopp de skola aflönas; men derpå svarar jag: icke kan det vara mycket värdt att stifta en lag, som det icke är meningen att tillämpa, utan som man endast vill hafva på papperet, då man utsätter densamma för att strafflöst öfverträdas; om det icke är meningen att i hela sin vidd tillämpa lagen, så är det icke värdt att stifta densamma.

Från hvilken sida jag än ser saken, så kan jag icke biträda Utskottets förslag, utan afstyrker bifall till detsamma.

Herr Hjelm: Då jag tillhör den ort och har den äran att representera den trakt af Vesterbottens län, der en vidsträckt huggning af ungskog för export först tog sin början och hvarifrån den sedan utspred sig till Norrbotten, och då i denna del af Vesterbotten ungskogen är mest medtagen och man icke utan oro motser framtiden genom befarad skogsbrist vid kusten, så torde det icke förefalla någon underligt, att jag besvärar Kammaren med att begära

ordet i denna fråga. Men då debatten tycks arta sig att blifva långvarig och jag från denna talarestol under 1874 års riksdag hade belyst skogsförhållandena inom den ort jag tillhör samt då uttalade mina åsigt, till hvilka anföranden jag nu refererar, kan jag nu icke behöfva besvara med något genomgående anförande, utan kan fatta mig kort, mycket kort i förhållande till ämnet, hvarföre jag ock genast ingår på detsamma med att besvara några af de många inkast, som här redan blifvit gjorda mot antagandet af denna lag för Vesterbotten. Det skäl som skulle vara tyngdpunkten *emot* är, att staten finge vidkännas en stor kostnad för att lagen skulle blifva öfvervakad och efterlefd. Jag ber härvid få upplysa derom, att jag under gårdagen besvarade chefen för skogsstyrelsen med en förfrågan huru dermed förhållit sig inom Norrbottens län under tiden sedan lagen der började tillämpas. Jag erhöi derå till svar, att åtta skogstjemän der tillförordnats för lagens handhafvande, samt derjemte samma upplysning, som Herr Bäckström på förmiddagen omnämnde, nemligen att dessa tjemmän icke behöfdes i och för sjelfva lagen, åtminstone icke till så stort antal; att de i stället användes till att uppskatta de statens skogar, der flottlederna genom anslag från Riksdagen blifvit undersökta. Jag hörde äfven, ehuru på annat ställe, en mycket framstående man, som hade nära befattning med norrbottenslagens sanktionerande, offentligent yttra, "att kostnaden i och för denna lag, i afseende på dess efterlefnad, icke blifvit så stor som man beräknat". Vidare skall jag anhölla att här få uppläsa ett litet transsumt, som berör denna sak, nemligen transsumt af Nederkalix hushållsgilles berättelse till Norrbottens läns Kongl. hushållningssällskaps förvaltnings-utskott i Luleå. Det lyder sålunda:

"Till sist torde några ord om verkningarne af den särskilda skogs-lag, hvaraf Norrbottens län kom i åtnjutande i Oktober 1874, böra här finna sin plats.

Alla härvarande ledamöter i gillet hysa enhälligt den åsigten, att sällan, om ens någonsin, tillförene någon provins i vårt land kommit i besittning af en så nyttig och välsignelserik lagstiftning; bästa beviset härpå torde ock vara den enighet i tänkesättet hos både allmogen och ståndspersonerna i denna sak, som visat sina verkningar deruti, att icke de ringaste eller åtminstone inga nämnvärda försök till brott *emot* denna lag förekommit. Enligt hvad gillet har sig bekant lär samma lyckliga förhållande varit och vara rådande inom andra delar af länet, hvaraf tydligen framgår, att lagen icke allenast rönt allmän belåtenhet, utan har det derjemte ådagalagts, att förstärkningen af skogstjemmän, som med anledning af den nya lagen blefvo tillsatta, *var alldeles öfverflödig och onödig* och kan utan *ringaste* risk åter indragas."

Af allt detta har jag åtminstone för min del erhållit den föreställningen, ja säkra förvissningen, att, för den händelse statsmakterna skulle finna denna lag böra tillämpas och således den äfven blifver tillämpad för Vesterbottens läns kustland, detta icke skulle förorsaka någon kostnad. Man hör personer äfven tro, åtminstone förmena sig

Om skogs-lagstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

Om skogslags-
stiftning för
Vesterbottens
län.

(Forts.)

tro, att lagen skulle ställa de enskilda skogarne under skogstjenstemännen, men de, som det tro, känna den icke. Vore lagen sådan, då vore jag ock den förste som manade till att våra *nej* skulle läggas i voteringsurnan, ty folket skulle icke fördraga dessa tjenstemän på sina enskilda skogar. Det är endast för utstämpling af fem tums trån de kunna anlitas; men inom den ort jag tillhör finnas *icke* sådana skogsbestånd, att utstämpling kan enligt lagen ifrågakomma.

Förhållandet blifver af lagens tillämpning, att när undermåligt virke icke får utskeppas, så köpes det icke, och när det icke köpes, få träden stå kvar och växa, hvilket är en naturlig följd af lagen, och i och med detsamma är skogen skyddad för oloflig åverkan; lagen utgör lås och bom för bondens skogsskiften, hvilket äfven är en vinst för det allmänna.

Den framstående talare, en af ledarne i Kammarens majoritet, som på förmiddagen sist hade ordet, var af den åsigten, att skogsbeståndet icke skulle i något afseende inverka på de klimatiska förhållandena. Jag vill icke fördröja tiden med att häremot ingå i någon bevisning, utan blott nämna, att hvarje större rubbning i naturens ordning icke bli ostraffad, och hvad skogsförhållandena särskildt vidkommer, såsom inverkan på klimatet. vill jag endast erinra om de klimatiska förändringarne, som blifvit en följd af skogens borttagande i mindre Asien, Grekland, Spanien, i hvilket land fuktigheten eller nederbörden var för vegetationen tillräcklig medan der ännu fans skog, nu icke, men är det ännu på andra sidan sundet i Afrika, på Island, der skog fans i fordna tider, som äfven Herr Axell medgaf, ehuru han deraf drog helt egendomliga vexlande slutsatser, och i vissa delar af vårt eget land, från söder och vester allt till de nordliga orterna, som frågan nu närmast berör. Hvad Norden vidkommer, säger den norrländska skogskomitén, som den 21 December 1870 afgaf underdånigt betänkande till Kongl. Maj:t just om de klimatiska förhållandena i Norrland, följande: "Derom vittnade de trakter af denna landsända, som utan skydd af skog låge blottade för de skarpa fjellvindarne, hvilka, der de finge fritt tillträde, nästan omintetgjorde hvarje försök till odling, äfven om jordmånen i sig sjelf vore af tjeuligaste art." Sålunda har denna komité, som man väl får antaga gjort sig noga underrättad, innan den afgaf sin berättelse till Kongl. Maj:t, härom meddelat det intyg, att skogsbeståndet äfven i dessa orter inverkar på de klimatiska förhållandena, på växligheten.

Hvad samma årade, högt stående talare ordade om, att den stigande upplysningen skulle omintetgöra skogsförödelser, och att Ångermanland led mindre af missväxter än Vesterbotten, så vill jag åtminstone icke spilla ord mot en bevisning, som vederlägges genom af hvar man känt förhållande och sålunda genom sig sjelf.

Egentligen begärde jag ordet med anledning af hvad den förste talaren på förmiddagen yttrade i början af sitt anförande, då han sade att de, som ropade på införandet af denna lag, "*icke hade trängt in uti frågans djup*", utan att tidningarnes rop till landets patriotiska känslor med slagord och sofismer bearbeta opinionen, hvarigenom det antagna får karakteren af axiomer", och

dermed ville han väl bevisa orsaken till hvad Vesterbottens folk nu begärt. Mot detta yttrande ber jag att få erinra derom, att Vesterbottens läns landsting åren 1873, 1874 och 1875 ingått till Kongl. Maj:t med underdåniga framställningar om ungskogens skyddande inom länet genom lag. Myndigheterna inom länet hafva lika många gånger ingått till Kongl. Maj:t med framställningar i samma ämne, hushållningssällskapen likaså åtminstone en gång, och kommunerna hafva petitionerat. Jag kan knappt föreställa mig, att denne ärade talare djerfves påstå, att detta läns representanter, dess myndigheter och dess befolkning "*icke trängt in uti frågans djup*", icke gjort sig reda för saken, innan de besvärade Kongl. Maj:t med sådana framställningar, men om så är förhållandet, nemligen att han ville påstå något sådant. *då* vill jag nedlägga en allvarlig protest mot ett dylikt yttrande, ty jag vågar påstå, att vesterbottningarne äro män, som gjort saken klar för sig, innan de år efter annat skrivit så som de gjort. De hafva med öppen blick, med sakkämedom och med oro för framtiden, höjt sig öfver vinningslystnaden, hvilken vanligen blott kan beherskas af ärelystnaden, men ej af omtanken för det allmänna bästa.

Jag vill nu icke upptaga tiden med att punkt för punkt genomgå hvad denne talare vidare anförde, hvilket gick ut på att visa, det lager i fråga icke skulle vara lämplig, behöflig eller nyttig, men vågar säga att detsamma, efter norra Vesterbottens förhållanden, var en kedja af misstag, och skulle den snillrike talaren vilja bestrida detta och uppkalla mig att bevisa mitt, kanske i mångens tanke djerfva påstående, då nödgas jag åter begära ordet och skall ej undandraga mig att dervid gifva skäl. Jag talar nu ej om den ort, han tillhör, utan om min egen.

En talare från Jemtland, Herr Farup, yttrade att, då befolkningen så allmänt önskade lagen, densamma icke skulle behöfvas; men att denna allmänna önskan just bevisade att denna lag icke skulle vara lämplig eller nödvändig. Jag får med anledning deraf upplysa, att i min hemort finnes verkligen en sågverksfirma, hvars intressenter äro stämda emot denna lag, hvilket visar, att densamma icke bör tillgodose sågverks-egarnes intressen. Det finnes vidare en stor lös arbetspersonal och icke så få bönder, som äfven äro emot lagen. Många äro det, emedan de, uppskrämda, tro att den innehåller hvad den icke gör. Jag vill icke förtiga detta, äfvenså att det finnes i första paragrafen af densamma tre ord — "*låta vid gården*" — som de ej äro tillfredsställda med, och som jag sjelf ogillar, emedan de innebära, att ingen hemmansegare eller åbo får för husbehof såga undermåligt virke, om han icke sjelf har såg vid gården eller del i husbehofssåg. Nu är förhållandet, att icke alla skogsegare hafva egna husbehofssågar och att en stor del af allmänheten icke har annat än undermålig skog, hvaraf följdén blefve, att många icke blefve i tillfälle att af skogen såga till gårdens behof annat än med handkraft, som är besvärligt. Dessa ord hafva emellertid icke medfört några egentliga olägenheter i Norrbotten, efter ingen är der missnöjd med lagen, som det uppgifves.

I afseende på sparrarnes dimensioner äro 16 fot och 6 tums sida de minsta, som enligt lagen få utskeppas, detta är äfven olämpligt,

*Om skogslags-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

enär 26 fot 5 tums sparre, som betalas mera, kan erhållas, enligt vanligt skogsbestånd, från samma träd, som den 16 fot 6 tums sparren, men dessa oegentligheter kunna och böra ändras och torde nu icke böra utgöra hinder för lagens utsträckande.

Herr Malmberg påstod, att det ej var sparrförsäljningen utan tjärubrännningen och svedjandet, som förorsakade skogsförödelsen inom Vesterbotten. Jag vill med anledning häraf upplysa, att äfven barkning visserligen användes för tjärubrännning, men relativt ringa. Också har, såsom vi veta, Vesterbottens landsting en gång ingått till Kongl. Maj:t med begäran om införande i lagen af förbud mot furuträdens afbarkning för sådant ändamål; detta ogillades dock af allmogen. Pligten ålägger mig att ingenting förhemliga af det verkliga, men ock att bestrida hvad som dermed icke är öfverensstämmande, hvartill får hänföras samme talares yttrande om svedjandet inom Vesterbotten. Befolkningen har länge varit alltför rädd om skogens bestånd för att dermed befatta sig, och jag kan upplysa, att ingenstädes inom norra Vesterbottens län på kustlandet svedjande förekommit efter år 1816. Men klart är att i en ort, från hvilken utskeppas småträd i form af sparrar i milliontal år efter annat, kunna icke skogarne annat än blifva medtagna. Det är just fruktan att brist på hustimmer skall uppstå och att orten derigenom blifver genom framtida skogsbrist obeboelig, som är skälet, att lagen påyrkas.

Jag har varit i tillfälle att se huru förhållandena gestalta sig i orter, der hunger, nöd och förtviflan rasa bland befolkningen. Jag tror derföre och är fullt förvissad, att mycket bättre och nyttigare är att under goda år, då skördarne äro rikliga o. s. v., de unga träden få stå och växa samt tilltaga i värde, på det att befolkningen, när missväxt och svår tid kommer, må hafva någon tillgång att uppehålla sig med. Tänkom oss, mine herrar! huru det skulle blifva inom öfra Norrland, när i framtiden åter missväxter inträffa, om *då icke mer* finnes exportdugliga träd — då ej heller furubark. Hvad skulle befolkningen då lifnära sig med? och om vi blotta eller låta blotta orten på sådan skog, hvar skall befolkningen taga de framtida oundgängliga penningebehofven? Fäderna hafva lemnat skog åt den närvarande generationen, vi böra åtminstone lemna någon ung skog åt dem, som komma efter oss.

Det är ännu en omständighet, som jag ej kan förbigå, och mot hvilken jag också ber att få göra en erinran. Herr Malmberg sade nemligen, att det icke vore alldeles lämpligt att stifta en separat lag för en hel provins. Jag vill dock fästa herrarnes uppmärksamhet på, att det nu ej är fråga om att lagen skall tillämpas inom en hel provins, utan blott inom en del deraf. Vesterbotten är neuligen, såsom vi veta, deladt uti tvenne län, Norr- och Vesterbottens. Ut i den förra delen gäller lagen redan. Och om de till Vesterbottens län hörande lappmarker — hvilka hafva sin särskilda skogslag — fränkiljas, återstår af detta län blott en liten kvadrat, hvilken ligger instufvad emellan Norrbottens län, Bottniska viken, Ångermanland och ofvanberörda lappmarker. Och det är denna återstående del af provinsen Vesterbotten, frågan nu blott afser; ej en hel provins. Något

egentligt yrkande gör jag icke för min del, enär några bestämmelser finnas i lagen, som äro oegentliga, och hvilka antagligen icke kommit att inflyta, om någon norr- eller vesterbottning lemnats plats i det Särskilda Utskottet 1874.

*Om skogs-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Herr Hellgren: Det är icke för det jag eller mina kommittenter hafva att vänta nytta eller skada af norrbottenslagens tillämpning äfven inom Vesterbottens län, som jag instämt med min ärade granne här till venster uti ifrågavarande motion. Ty vi i lappmarken äro redan välsignade med och torde än ytterligare bugnas med sådana inskränkningar uti den enskildes skogsafverkningsrätt, att intet i den delen torde för oss återstå att önska, utan är anledningen härtill den, att jag anser Vesterbottens kustland vara i stort behof af skydd för sin skog — ett skydd som de så ifrigt begära och eftertrakta — på det våra efterkommande i denna ort icke måtte komma att sakna skogstillgång. Jag ser således saken icke från vinningslystnadens och egennyttans synpunkt, utan från det allmänna bästas. Och då Utskottet, som, efter min uppfattning, med opartiskt öga skärskådat frågan, så tydligt motiverat sitt förslag, vågar jag på det varmaste hemställa om bifall till detsamma.

Herr Axell: Jag ber att få uttala min erkänsla till de ärade Herrar af motsidan, som behogat visa mig den uppmärksamheten att till bemötande upptaga mitt anförande på förmiddagen. Jag skulle dock helst hafva önskat, att de i detta fall mera fäst sig vid hufvudsaken, än vid åtskilliga bisaker. Men ehuru de icke gjort detta, och ehuru deras invändningar mot mig näppeligen vidrört frågans hufvudpunkter, ber jag att få besvara ett par af dessa.

Herr Häggström vidrörde, äfven han, med lätt hand hvad jag yttrade angående pressens inflytande på denna fråga och undrade hvarföre icke motsidan, med den sakkännedom, den besitter, sökt att begagna sig af samma utväg för att korrigera den felaktiga opinion, som utbredt sig i landet.

Jag medger villigt att felet hvarken är att tillskrifva pressen, den allmänna opinionen eller en missledd fosterlandskärlek. Felet hvilat dess värre hos den tröga passiviteten hos alla dem, hvilkas sakkunskap i denna fråga bort göra det till ovilkorlig pligt att upplysa allmänna meningen, innan det blifvit för sent.

Här har vidare talats om skogarnes inverkan på klimatet; och, ehuru jag icke lyckats öfvertyga vare sig talaren på stockholmsbänken, Herr Grefve Björnstjerna och ej heller talaren från Vesterbotten, Herr Hjelm, är jag dock ytterst belåten med den seger, jag nu vunnit i detta fall, i det nemligen en bland Kammarens förnämste talare, den som nyss hade ordet från upplandsbänken, hvilken om jag ej missminner mig, vid 1874 års riksdag yttrade sig högst värtaligt om skogens inflytande på de klimatiska förhållandena och derpå anförde många exempel, här i dag helt öppet erkänt, att vi derom veta intet, så att i den saken höfves ej att vidare orda.

Jag nämnde under förmiddagen att norrbottenslagens stipulationer

Om skogslags-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

vore hinderliga för genomförandet af en rationel hushållning med granskogen. Denna min sakuppgift har blifvit bestridd af representanterne för Vesterbotten och Norrbotten och jag bugar mig villigt för deras erfarenhet hvad dessa län angår. Jag utgick nemligen från det antagande, att förhållandena i berörda provinser vore i detta afseende enahanda med dem, som äro rådande inom de trakter, för hvilka jag har äran att vara en representant, men då jag sedermera erhållit upplysning att oblandad granskog, i fråga om hvilken min sakuppgift är fullt riktig, sällan förekommer i botniska kustlandet, der grau för det mesta växer i blandadt bestånd, förfaller min anmärkning, *hvad dessa landsdelar angår*. Men då jag i likhet med Herr Liss Olof. Larsson befarar, att antagande af föreliggande lagförslag skulle medföra den påföljd, att en likartad eller enhahanda lag småningom skulle komma att kolporteras ut äfven till rikets öfriga landsdelar, således jemväl till min egen, måste jag anse, att min anmärkning om lagens olämplighet för granskogen är fullt befogad, ty den är giltig för Sverige och Norrland i allmänhet.

Man har vidare mycket ordat om de många opinionsyttringar, som af Vesterbottens läns samtliga myndigheter *enhälligt* afgifvits. Ehuru jag icke kan förneka att dessa opinionsyttringar äfven på mig utöfvat ett visst inflytande, vädjar jag dock till mina länskamrater, hvilka ega säte i denna Kammare, huruvida icke vi från myndigheter och korporationer i Vesternorrlands län, hvars skogsförhållanden visst icke äro mycket olika Vesterbottens, skulle kunna erhålla lika många enhälliga uttalanden *mot* denna lag, som de, hvilka från Vesterbottens län afgifvits *för* densamma. Jag ber äfven att få erinra om de uttalanden som afgifvits från Dalarnes och Vermlands landsting, hvilka alla gått ut på att ådagalägga olämpligheten af dylika lagar. Hvad berörda opinionsyttringar från Vesterbottens län beträffar, så anser jag dem icke böra tillerkännas någon annan betydelse än den, att detta län *för sin del* är öfvertygad om att lagen i fråga der kunde lända till nytta; men, mine herrar, hvar och en kan ju i berörda hänseende misstaga sig, och jag tror att man vid stiftande af lagar icke bör låta sig föras af de opinionens kastvindar, som en eller annan gång kunna blåsa öfver den ena eller andra landsändan. Såsom äfven Herr Finansministern högst riktigt anmärkt, skall denna lags verkningar icke inskränka sig till Vesterbotten utan äfven utöfva inflytande på förhållandena i södra Norrland och öfriga Sverige, och under sådana omständigheter tror jag icke vi hafva rätt att fästa oss vid Vesterbottens enskilda tycke.

Ett sådant förfarande synes mig så mycket mera vådligt *i detta fall*, som jag icke håller för otroligt, utan anser snarare såsom något högst sannolikt, att Norrbottens län i snar framtid skall inkomma till Riksdagen med en anhållan om upphäfvande af den lag, Riksdagen så välvilligt gifvit samma län. Man har visserligen här i dag betonat den erfarenhet, hvilken skall hafva gjort sig gällande i afseende å den nya skogslagens lämplighet i berörda län. Dock har ingen af de herrar talare, som här uppträdt, vågat utsträcka sina påståenden i detta hänseende längre än till det omdöme, som finnes i Neder-Kalix

hushållningsskilles skrift uttaladt, eller att *åverkan* minskats. Men, finnes då icke något annat sätt att minska skogsåverkan eller skogsstölderna, än genom aferknings- eller exportförbud? Jo, helt visst, och om detta är den enda verkan, lagen skall åstadkomma, då tillåter jag mig säga, att man bör tillgripa andra medel för *detta* måls vinnande, än det förslag till *ekonomisk* lagstiftning som nu föreligger till afgörande.

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

En talare på förmiddagen yttrade att vi, som motsätta oss denna lag, icke alls vilja inlåta oss på någon skogslagstiftning. Jag ber, i anledning deraf, att få fästa hans uppmärksamhet derå, att jag i förmiddags särskildt betonade, det jag för min enskilda del vore afgjort stämd för antagandet af en lag angående återplanteringsskyldighet att gälla för hela riket, men att jag deremot af alla krafter skulle kämpa mot norrbottenslagens vidare utbredande.

Herr Hægström har yttrat att, då man redan två särskilda gånger stiftat undantagslagar i likartadt syfte som det här ifrågasatta, så borde konsekvensen hos Riksdagen fordra att man äfven nu beträde samma väg. Men han borde dock besinna, att den så kallade Gotlandslagen är en helt annan lag, än den för Norrbotten utfärdade. Vore här fråga om en lag, sådan som den förra, skulle jag vara den förste att säga mitt ja till dess antagande; men då så icke är förhållandet, då här föreligger ett förslag till en lag, hvares möjlighet att genomföra är högst tvifvelaktig, så må den ärade talaren icke förvåna sig om jag kommer att kasta mitt deciderade nej i urnan.

Herr Hjelm har varit nog god att lofva det han, om så påfordrades, skulle på ett segerrikt sätt vederlägga mina uppgifter på förmiddagen; men äfven om detta skulle vara mig personligen särdeles angenämt att åhöra vill jag, då jag anar att Kammaren icke delar mitt tycke, offra min enskilda mening, i det jag icke upptager den ärade talarens stridshandske.

Jag fortfar på anförda skäl att yrka bifall till hvad jag förut i dag hemställt.

Herr Lyttkens: Jag begärde ordet på förmiddagen med anledning af det utaf talaren från Herjedalen fälda uttryck, att de sydligaste länens representanter, sedan dessa läns skogar blifvit förstörda, nu sökte förhindra Norrbottens invånare att handla på samma vis. Ja, de södra provinserna skulle väl kunna stå såsom varnande exempel på behofvet af en sådan lag, och för min del vill jag gerna hindra de norra provinsernas invånare att få samma sorgliga erfarenhet af skogssköflingens följder, och derföre är jag villig att bifalla hvarje lag som verkar i denna rigtning; men att säga att det är sydsvenskarne som vilja påtvinga Vesterbotten den nu ifrågavarande lagen är ej riktigt, då förhållandet är att det icke är de sydliga provinserna som väckt denna fråga, utan Vesterbottens läns invånare och att kommuner, landsting och landshöfdingeembete hafva *enhälligt* tillstyrkt denna lag. Han yttrade vidare att hufvudsakliga skälet till den gjorda framställningen vore det att man ville rädda en del af den genom

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

afverkningskontrakt redan försålda skogen från en alltför sträng afverkning, så att efter 40 à 50 år eller vid den vanliga tiden för ett afverkningskontrakts utgång, något af skogen skulle finnas kvar eller, som hans ord föllo, att den som sålde afverkningskontraktet till skog skulle få betalningen fullt ut, men genom denna lag undgå att till fullo aflemna försålda skogen. Detta var likväl en för skarp beskyllning mot förenämnda myndigheter, ty det innebär ju att dessa blott skulle hafva gått egennyttiga skogssäljares ärenden, och detta omdöme bör icke få stå ovederlagdt eller utan att någon motsagt detsamma. För min del är jag nemligen fullt öfvertygad derom, att dessa myndigheter icke gått så ensidigt tillväga, att de blott sett på dessa försäljare af skogsafverkning och deras rätt, eller gått deras ärenden, utan hafva dervid hufvudsakligen och uteslutande sett på det allmännas väl.

Den siste talaren yttrade att han icke skulle hafva något mot antagandet af i fråga satta lagen för Vesterbotten om han icke behöfde befara, att rikets öfriga landsdelar skulle komma att få en dylik lagstiftning, och han förklarade tillika att, om man skulle ifrågasätta att införa en sådan inom hans provins, skulle alla dervarande myndigheter lika enhälligt uttala sig *mot* densamma, som Vesterbottens myndigheter varit lika eniga *för* den nu föreslagna lagen. Jag tillåter mig då fästa hans uppmärksamhet derå att dessa undantagslagar som redan finnas, tillkommit på den grund, att Riksdagen behjertat invånarnes och vederbörande myndigheters framställningar, och att äfven det nu föreliggande förslaget grundar sig på uttalanden från myndigheternas sida. Skulle åter så vara förhållandet att alla myndigheter inom en provins, för hvilken en dylik lag blifvit äskad, afstyrkte dess antagande, så lärer och näppeligen lagen komma till stånd; men i nu förevarande fall och då man ser följderna af skogssköfvingen torde det kanske vara obilligt handadt af oss sydsvenskar att motsätta oss denna lag för Vesterbotten, som blifvit af länets alla myndigheter så enhälligt önskad till skydd mot nämnda skogsförödelse.

Herr Hörnfeldt nämnde på förmiddagen, att han af 70—80 år gamla personer i Norrland förnummit, att klimatet derstädes i deras ungdom ej var strängare än det nu är, och att detta skulle bevisa, att skogens nedhuggande ej inverkat menligt på klimatet, utan trodde han att det snarare verkade motsatsen.

Jag tror dock icke, att den norrländska skogssköfvingen ännu hunnit så långt, att någon märkligare inverkan på klimatet kunnat deraf visa sig. Det är först sedan marken blifvit kallhuggen öfver större trakter, som stormarne fritt få utöfva sina skadliga verkningar, men så långt har det ännu icke kommit med den norrländska skogssköfvingen, om den än fortgår i stor utsträckning. Endast då priset å skogsprodukter ställer sig högt är det fara för skogsafverkning i större skala; eljest skyddas åtminstone de från kusten aflägsnare trakterna genom fraktens och arbetskostnadens dyrhet. Från de södra trakterna åter hör man ju, huru den ena skogstrakten efter den andra i grund sköflas.

Man säger vidare, att derest det vore fråga om att stifta en lag i den nu ifrågasatta riktningen att gälla för hela riket och ej blott

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

för en viss landsdel, skulle man vara med derom. Men då det icke är möjligt att för hela landet med dess olika förhållanden i olika delar deraf stifta en gemensam lag, inser jag ej, hvarföre man häraf skulle låta afhålla sig att medgifva en särskild lagstiftning, för en provins, som begär en sådan. En talare från Dalarne yttrade visserligen, att han ville motsätta sig alla uudantagslagar, såsom ingripande i eganderätten, men hvarföre var då denne talare sjelf så afgjordt prohibitistiskt sinnad, då fråga var t. ex. om en lagstiftning i fråga om rätten att försälja svagdricka? Göra icke för öfrigt både jagtstadgan, fiskeristadgan, expropriationslagen, bränvinsförordningen och ännu andra lagar jemväl inskränkningar uti egande- och nyttjanderätten? Ja, samhället torde väl knappast kunna bestå, derest icke lagar funnes, hvilka för samhällets väl inskränkte de enskildes frihet; ty summan af all lagstiftning är ju att med bevarandet så mycket som möjligt af den enskildes frihet dock begränsa densamma så att det helas väl och bestånd tryggas, och den enskilde måste underkasta sig hvad som är nödvändigt för det helas bestånd. Herr Liss Olof Larssons argumentation i nu angifna syfte förfaller således. Hur inkonseqvent han i detta hänseende är bevisas bäst deraf, att i anledning af hans uppträdande i ölförsäljningslagen från statsrådsbänken hördes ett varnande ord att icke gå för långt i inskränkningen af ett lofligt försörjningsmedel och den enskildes rätt att sig försörja.

En talare från Herjeådalen yttrade, det erfarenheten icke gifvit vid handen behöfligheten af nu ifrågasatta lagstiftning, och gick till och med så långt, att han påstod, att om lagen antages, skogsegarne för att trotsa densamma skulle förstöra sin ungskog. Jag tror dock icke, att svenskarne i allmänhet hafva ett så trotsigt sinnelag; den enskildes egen fördel lärer väl för öfrigt afhålla honom från att endast för att trotsa lagarne förstöra sin småskog. En sådan argumentation tror jag alltså icke håller stånd.

Af alla dessa skäl och hufvudsakligen derföre att Vesterbottens samtliga myndigheter, dess landsting, kommuner och befolkning upprepade gånger uttalat sig för erhållandet af en sådan lag, vill jag icke hindra denna landsdel att komma i den ställning, den sjelf önskar, och hvarigenom den erhöle ett skydd mot den förödelse, som redan drabbat de sydligare provinserna. En talare på förmiddagen frågade, hvart de halländska skogarne tagit vägen. Jag kan upplysa honom derom: vår ungskog har gått såsom sparrar till Danmark, och den lätta transporten af 3-, 4- à 6-tums virke har så fräntagit oss återstoden af våra skogar att vi nästan ingen skog hafva kvar. — Då Vesterbottens invånare sjelfve önska erhållandet af en dylik skyddslag, yrkar jag alltså bifall till Lag-Utskottets förslag.

Herr Hæggström: Jag skulle icke hafva besvärat Kammaren med ett andra anförande i denna för Vesterbotten så viktiga fråga, om icke under förmiddagens diskussion af motsidans talare framkastats några skäl, som onekligen klinga väl och derföre måste bemötas. Herr Farup var den förste, som antydde ett af dessa skäl, då han yttrade, att en stor del af Vesterbottens skog redan vore såld till af-

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

verkning; Herr Hörnfeldt upptog samma skäl, i det han sade, att genom antagandet af den ifrågasatta lagen redan ingångna kontrakt komme att annulleras, och då slutligen Herr Liss Olof Larsson talade om att hänsyn borde fästas vid tredje mans rätt, syftade uppenbarligen jemväl han å dessa redan ingångna kontrakt. Jag känner visserligen icke på siffran antalet af de i Vesterbotten ingångna kontrakt om afverkning af ungskog; men det kan jag försäkra, att dessa kontrakt äro så få till antalet, att man nästan kan säga, att inga sådana för det närvarande finnas; samt att således tredje mans rätt icke kommer att beröras genom antagandet af denna lag. Och frågar man mig huru det är möjligt, att sådana kontrakt ej finnas, då inom Vesterbotten afverkning i stor skala försiggått, förklarar jag detta förhållande genom att påpeka skillnaden mellan å ena sidan skogsegarne, som icke kunna med verklig fördel bedriva afverkningen af sin skog, och skogsspekulanterna. Då under åren 1871, 1872 och 1873 konjunkturerna för trävaror stegrades, kommo också skogsspekulanterna som de egyptiska gräshopporna öfver Vesterbotten. Men allmogen derstides var för dem redan varnad genom de kontrakt som dessa spekulanter i de nordligare delarne af länet — omkring Skellefteå — förstått att förskaffa sig, och der de redan sköfdat skogarne, och följden af den sålunda erhållna varningen blef, att endast der anbudn voro särdeles lockande och tiden för afverkningen bestämd till 2 å 3 år, dylika kontrakt ingingos. Å de trakter, der sådant skedde, är skogen också redan nu expedierad; men dessa ställen äro, som sagdt, få, och i allmänhet tror jag derföre man kan säga att tredje mans rätt genom antagandet af den nya lagen icke skall trädas något för nära.

Herr Farup anmärkte det egendomliga i att inom Vesterbottens län alla voro eniga. — Tre landsting hafva framställt förslag, Konungens Befallningshafvande har tillstyrkt dessa och kommuner hafva petitionerat i samma syfte. Och han frågade, hvartill, då en sådan enighet syntes råda inom länet, den ifrågasatta lagen skulle tjena. Herr Farup borde dock besinna, att, om ock denna enighet råder hos den tänkande delen af befolkningen, det finnes åtskilliga oförståndiga, som man genom denna lag vill söka att rädda. Egaren till en mindre skog kan icke med fördel afverka denna, men så kommer skogsspekulanten och erbjuder honom ett kontrakt, som är så mycket mer lockande, som det endast är staldt på 2 å 3 års afverkning. "Det är icke farligt att ingå på detta anbud," säger spekulanten, "ty under den tid, kontraktet bestämmer, hinner jag ej afverka mycket. Här är brist på folk, och många andra svårigheter och hinder för en större skogsfallning förefinnas. Om 3 år är ni mig qvitt och då har ni nästan all er skog i behåll." Detta klingar bra; men hur gestaltar det sig nu i verkligheten? Då konjunkturerna förbättras skaffar sig köparen folk till hvad pris som helst, och att han, om han derpå kan hafva någon vinning, hugger ned all skogen är lika säkert, som att skogsegaren då blifvit narrad på affären. För att skydda dessa personer, som icke sjelfva kunna taga vara på sitt bästa, är det vi önska få denna norrbottenslag införd jemväl i Vesterbotten.

Man har här talat åtskilligt om de klimatiska förhållandena; men då frågan om skogarnes inverkan på ett lands klimat icke torde vara så utredd, att man härvid skulle kunna till fullo bevisa hvad man verkligen vill styrka, synes mig ej värdt att med ordande derom vidare upptaga Kammarens tid.

Här har redan, då denna motion väcktes och i synnerhet efter det Lag-Utskottet börjat behandlingen af densamma, man och man emellan talats mycket om denna såsom om andra viktiga frågor. Man har dervid framställt ett argument, som icke afhörts här i Kammaren förr än i eftermiddag; och jag är tacksam mot den ledamot af Lag-Utskottet, jemväl reservant mot dess förslag, som varit nog ärlig att här framkomma med detta inkast och derigenom gifvit mig tillfälle att bemöta detsamma, något hvartill äfven skäl torde förefinnas. Man har nemligen låtit påskina, att "landstinget kunde bestå af sådana elementer som hade ett intresse af förbudet;" att nästan alla landstingsmännen vore till exempel sågverksegare. Detta är ett förträffligt vapen. Motionären är ju sågverksegare säger man och de fleste landstingsmännen måhända likaså. Det ligger i dessas intresse att skydda ungskogen för att dermed sedermera kunna mata sina sägar, och häraf den allmänna ifveran att få ifrågavarande lag antagen. Nu ber jag dock få nämna, att af den förteckning, jag här har i min hand, öfver ledamöterna i detta landsting, som 1873 begärde exportförbud för pitprops och sparrar af mindre dimensioner, 1874 sökte erhålla en särskildt utarbetad lag och 1875 anhöll att, derest denna lag ej kunde bifallas, norrbottenslagen måtte förklaras gällande jemväl inom Vesterbottens län, synes att landstingets sammansättning är helt anorlunda än man velat påstå. Jag vill icke trötta herrarne med att uppläsa denna förteckning, jag vill endast nämna, att vid en hastig summering, som jag, i anledning af Utskotts-ledamotens insinuation, nyss företagit, af 1874 och 1875 årens landstings 26 ledamöter 3 befunnits vara domhafvande, 3 sågverksegare, 2 bruksförvaltare, 1 fabrikant, 1 militär, 3 kyrkoherdar, 2 jägmästare, 1 landtmätare, 3 landt-handlande och 7 hemmansegare. Af desse torde de allra fleste ega jord och således vara skogsegare, hvaremot blott 3, så vidt jag har mig bekant, äro sågverksegare, af hvilket förhållande lätteligen inses, huruvida insinuationen varit berättigad eller ej, huruvida landstinget nästan uteslutande består af personer, som hafva ett gemensamt enskildt intresse att spara skogen åt sågverken eller ej. Med detsamma man gjort denna insinuation beskyller man äfven Konungens Befallningshafvande, som vid alla tillfällen tillstyrkt bifall till landstingets framställningar, att hafva gjort gemensam sak med detta sågverksegareintresse. Ja, samma beskyllning måste äfven träffa hushållnings-sällskapet och skogsstyrelsen, som ju jemväl vitsordat behovet af skydd för ungskogen.

Jag vill ännu en gång tillåta mig att hemta en uppgift ur den af mig på förmiddagen omnämnda brochyren af W—n. Han säger, att sparrhygget egentligen icke bedrifves annat än inom tre mils afstånd från kusten, och uppger såsom orsak dertill, att sparrar icke med fördel kunna transporteras någon längre väg. Gå konjukturerna

*Om skogslags-
stiftning för
Vesterbottens
län.*
(Forts.)

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

upp, skall detta sparrhygge kanske utsträckas till 4 à 5 mils afstånd från kusten. Låtom oss antaga 4 mil. Då skulle, enär Vesterbottens kust är omkring 25 mil lång, det område, hvarå sparrhyggen bedrifvas och hvilket följaktligen skulle erhålla hufvudsakligaste nyttan af denna lags antagande, blifva 100 kvadratmil. Af denna yta komme ytterst få kvadratmil på sågverken inom länet, hvaraf de flesta ligga vid elfvarnes utlopp i hafvet och många större vid samma vattendrag. Kan då ej med skäl frågas: hvad inverkan kan denna lag hafva på sågverks-egarnes intressen? Den blefve i sanning ganska obetydlig om ens någon. Icke kunna herrarne inbilla sig, att med den lilla obetydliga yta som skulle falla på hvarvt och ett af dessa sågverk, något enda skulle kunna existera på den skog, det då erhöles. Nej! mera fordras; och det sågverk som skulle lida af detta sparrhygge vore i sanning icke värdt mycket.

Herr Axell sade i sitt sista anförande, och han värdjade dervid till sina länskamrater, att det icke skulle vara svårt att i Vesternorrland erhålla samma enhälliga uttryck från samtliga korporationer inom Vesternorrlands län för norrbottenslagens antagande äfven derstädes, som i Vesterbotten. Jag har icke äran att vara vesterorrländing, men jag tänker ändock något högre om desse än den värde vesterorrländingen sjelf. Jag kan icke föreställa mig, att man kan få Vesternorrlands läns landsting att enhälligt begära en lag, som länet icke vill hafva, ej heller att Konungens Befallningshafvande i samma län skall tillstyrka en lag, som den icke anser nödig, och icke heller att jägeribetjeningen skall förorda den, ifall den icke är behöflig.

Den ifrågavarande lagen är behöflig för Vesterbottens län; och då, såsom jag förut nämnt, länets landsting enhälligt begärt den, jägeribetjeningen och Konungens Befallningshafvande lemnat sitt tillstyrkande dertill, samt Riksdagen förut billigt en dylik från annat län framställd begäran, så kan jag icke tro annat än att Riksdagen äfven nu både kan och måste bifalla förevarande Utskottsförslag, till hvilket jag sålunda fortfarande yrkar bifall.

Herr Graulund: Det finnes väl få frågor i vårt land, som så länge och så allvarligt behandlats, som frågan om ny skogslagstiftning; den har utgjort föremål för hushållningssällskapens, landtbruksmötenas, landstingens och flera andra korporationers åtgöranden, och inom hela landet finnes en stark opinion för införande af ny lagstiftning angående skogarnes vård och afverkning. Vid alla dessa förhandlingar har alltid den meningen sökt göra sig gällande — hvilken äfven af flere föregående talare i dag här blifvit uttalad — att en bättre skogshushållning endast och säkrast kan åstadkommas på öfvertygelses väg, och man har hoppats, att så äfven skulle ske; men på hvad sätt har denna öfvertygelse verkat? Om vi vid resor inom vårt land kasta en granskande blick omkring oss skola vi på de flesta ställen få se sköflade skogsmarker, der snart sagdt ingen planta kvarstår; och det lär väl icke vara en bättre öfvertygelse, som verkat detta. Och tron I, mine Herrar, att dessa stora skogsafverkare hvilka för afverkning inköpa så mycken skogsmark som kan åtkommas, skola

låta sig öfvertygas om, att det är skadligt för våra efterkommande att skogsafverkningen får ohejdadt fortgå? Måne de skola låta någon bättre öfvertygelse inverka på sig vid fråga om att köpa och exportera skog? Nej, der förtjensten utgör allt, sannerligen icke; och om skogsafverkningen skall vidare fortgå på samma sätt som under de sista 20 à 30 åren, och hvarom de statistiska uppgifterna rörande den utländska exporten närmare upplysa, så skulle det icke dröja allt för länge, förrän vårt land är ett skogfattigt land.

Men, säger man i mellersta och södra Sverige, när man talar om detta ämne, om vi kasta blicken åt Norrland, så skola vi finna, att vi der hafva ofantliga skogar. Nu komma emellertid norrländingarne in till statsmakterna och säga: "vi äro olyckliga, emedan våra skogar äro sköflade; vi vilja hafva en särskild lag till skydd för de återstående skogarne i vår provins." Är det då skäl, att vi vägra dem en sådan lag? Är det lämpligt, att då alla myndigheter och kommunalrepresentationer samt representanter inom Riksdagen från dessa provinser skarpt framhålla behovet och nödvändigheten om en dylik lag och anropa statsmakterna om ett sådant skydd, man nekar dem detsamma? Den lag, som uti sådant syfte redan blifvit utfärdad för Norrbottens län, har ju blifvit under ett års tid der tillämpad; och om vid denna tillämpning några missförhållanden uppstått, är det tydligt och klart, att sådant varit känt i Vesterbottens län, hvars myndigheter och folk i sådant fall helt säkert icke inkommit till Regeringen och Riksdagen med begäran om samma lags tillämpning äfven i deras provins; man har här sagt, att man befarar, att det ena länet efter det andra skulle komma in med dylik begäran.

Jag för min del skulle önska, att jemväl flera andra provinser ville inkomma till Riksdagen med framställning i samma syfte, som ifrågavarande; jag skulle icke vilja vara med om att afslå dem; och jag får således på det varmaste förorda bifall till Utskottets förslag.

Herr von Schoultz: Jag skall inskränka mig till afgifvande af den förklaring, att jag instämmer med dem, som yrkat bifall till Utskottets förslag.

Herr Nils Pettersson: Jag brukar icke vara långsam och skall icke heller nu vara det.

Mycket kan icke heller vara att ytterligare säga i denna fråga, som redan blifvit så vidlyftigt diskuterad; men jag kan icke underlåta att förklara, att jag finner frågans behandling särdeles betecknande. Vid dess handläggning inom Utskottet, hvori jag deltog, tycktes det mig, som om alla, hvilka ville taga kännedom om de förhållanden, hvarpå den ifrågavarande lagen grundar sig, snart nog borde komma till den öfvertygelsen, att lagen är både nödig och nyttig; och då nu en ort inom vårt land så enstämmigt begärt att få lagen tillämpad hos sig, så förvånar det mig i sanning, att nästgränsande länets representanter vilja neka den att få hvad den så enhälligt önskar. Då man icke kunnat förneka, att det är ett allmänt uttalande från Vester-

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.

(Forts.)

bottens län för lagens tillämpning der, och att det är länets öfvertygelse, att lagen der är behöfelig, så frågar jag: "hvad är orsaken till att denna framställning väckt ett sådant motstånd hos representanterne från andra län?" Orsaken dertill skulle vara, att man fruktar, att, sedan tillämpningen af denna lag blifvit utsträckt öfver Norrland, den slutligen skall komma att blifva gällande för hela riket; men jag frågar ytterligare, med hvad skäl man kan göra ett sådant påstående, då förslaget om lagens tillämpning inom Vesterbottens län tillkommit på detta läns uttryckliga begäran.

Man har beskyldt de representanter, som förordat förslagets antagande, att de ville blifva satte i omyndighetstillstånd, och man har yttrat om dem ett och annat förklenande omdöme. Det är emellertid mycket möjligt, att den tid kan varda kommande, då äfven andra orters representanter inkomma med en begäran i samma syfte, som Vesterbottens län nu gjort; och jag tror icke att Regering och Riksdag skola den tiden vara så hårdhertade, att de vilja neka dem hvad de sålunda komma att begära.

Det har äfven blifvit sagdt, att någon undantagslagstiftning för Vesterbottens län icke behöfdes, emedan der redan förefunnnes en så allmän och samstämmig opinion om nödvändigheten af att skydda ungskogen, att man ju kunde berga sig utan en dylik lag. Ja, det är möjligt, att man kan undvara en lag, om verkligen alla som skola åtlyda den äro på förhand öfverens om att ställa sig den blifvande lagens bestämmelser till noggrann efterriktelse. Men någon sådan enstämmighet torde icke här kunna förutsättas. Jag har af förhållandena inom den provins jag tillhör, någon erfarenhet af att t. ex. kronoparker icke kunna ega bestånd utom i sammanhang med öfriga stora skogars bestånd. Man säger vidare, att en lag kan kringgås; ja, det är sant, men skall man väl endast därför låta bli att stifta en lag, om hvars behöflighet man för öfrigt är ense, så komme man slutligen derhän, att ingen lag alls borde stiftas. Den satsen duger väl icke.

Jag vill icke längre upptaga Kammarrens tid, utan hemställer till Kammarrens ledamöter att icke låta förvilla sig af de bestämsamma anmärkningar, som blifvit gjorda mot Utskottets förslag. Jag hoppas alltså, att hvar och en skall finna sig öfvertygad om lämpligheten af att stifta en lag, om hvars nytta alla vederbörande myndigheter varit ense.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Bågenholm: Ehuru jag icke kan säga, att jag är tillfreds med en lag för hela landet, bygd på den grund, som den så kallade norrbottnenslagen kan jag dock icke annat än anse denna lags införande jemväl i Vesterbottens län för närvarande vara tjenligt, enär dels detta läns härvarande representanter nästan enstämmigt förenat sig med dem, som begärt en särskild skogslagstiftning för nämnda län, dels ock emedan samma läns landsting upprepade gånger försökt att få en sådan speciel skogslag, samt slutligen af det skäl att i det angränsande Norrbottens län en särskild skogslagstiftning redan

kommit till stånd. Man skulle visserligen kunna rubba min åsigt i detta fall, om man kunde visa, att öfvertygelsen om den föreslagna lagens nödvändighet icke vore så allmän i länet som önskligt hade varit. Men jag lägger för min del synnerlig vikt vid Konungens Befallningshafvandes utlåtande vid remissen af landstingets beslut i ämnet. Uti detta utlåtande heter det bland annat: *dels att denna ungskogens hejdlösa nedhuggning*, om gräns därför icke sattes, skulle ej allenast medföra landets ruin utan äfven, med afseende på det ringa värde den omogna skogen egde i förhållande till den mogna, *förorsaka en stor årlig nationalförlust*; *dels att det vore utom allt tvifvel att, vid det förhållande att afverkning för afsalu och utskeppning af ungskog dämcra blifvit förbjuden i Norrbottens län, de personer, som derstädes exporterat sparrar, skulle kasta sig öfver Vesterbottens läns skogar och, under samverkan med länets egna trävaruhandlande, skyndsamt göra på ungskogen en ända, dels ock att, då såhunda faran stode för dörren och skyndsamma åtgärder derföre för hämmande af den pågående rastlösa nedhuggningen af den omogna skogen vore af nöden, Konungens Befallningshafvande vore förvissad att, derest landstingets i fråga varande, enhälligt beslutade framställning vunne Kongl. Maj:ts bifall, beslutet derom skulle med glädje och tillfredsställelse emottagas af länets befolkning med undantag allenast af dem, som, af egna intressen och utan hänsyn till det allmännas gagn och samma fördel, skulle önska, att skogen, såsom föremål för deras mer eller mindre vinstgifvande spekulationer, fortfarande finge ruineras.*

Detta Konungens Befallningshafvandes utlåtande har i förening med öfriga uttalanden i samma sak haft stort inflytande på min åsigt i frågan. Då härtill kommer vetenskapens omdöme och skogsstyrelsens yttrande båda till förmån för lagförslaget, så tycker jag att man vid frågans afgörande bör noga beakta dessa samstämmande omständigheter.

Jag sade nyss, att det föreliggande förslaget icke tillfredsställer mig såsom en allmän lag för hela landet, och jag skulle visst icke vilja biträda samma förslag, om meningen vore att upphöja detsamma till lag för hela landet. Helt annorlunda ställer sig saken, då, såsom nu, frågan gäller endast Vesterbottens län, hvilket, såsom jag hört uppgifvas, lärer ega skogsbördig mark till en areal af nära 200 qv. mil. Härmed är icke sagdt, att hela denna yta är vare sig beväxt med skog eller i det närmaste redan sköfjad på skog. Men det är naturligt att det åkerbruk som i detta län idkas är inskränkt till endast obetydliga rymder i förhållande till den ofantliga areal som upptages af skogsbördig mark. Det är ock af synnerlig vikt att länet bibehålles vid de naturliga förvärfskällor som ligga just i dess stora skogsrymder. Vid sådant förhållande kan det icke vara annat än billigt att, då länets befolkning och myndigheter enstämmigt anhållit om en särskild skogslag, uppfylla deras önskan och derigenom bereda dem nödigt skydd för deras framtida förvärf. Det vore icke någon nyhet om Riksdagen beviljade denna begäran, ty, såsom vi veta, har Riksdagen redan megifvit särskild skogslagstiftning för det närgränsande Norrbottens län äfvensom för Gotland. Riksdagen har icke heller påtvungit

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Om skogs-
lag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

de två sistnämnda länen dessa särskilda lagar, utan endast återkommit länen's speciella önskningsar. Så är äfven förhållandet nu. Jag föreställer mig, att förhållandena i Vesterbotten, som i många andra afseenden äro väsentligen olika med mellersta och södra Sveriges, äfven deruti skilja sig från de senare, att under det man i allmänhet i de södra och mellersta delarne af landet endast till husbehof afverkar skog och endast någon gång säljer en försvinnande liten areal af densamma, så försäljes deremot i de norrländska länen ofantliga skogsvidder till afverkning. Det är alldeles gifvet, att den som köper skog endast för afverkning icke kan hafva något egentligt intresse af att vidtaga åtgärder för skogens återväxt, under det att deremot den, som endast på sitt eget hemman afverkar skog till husbehof, naturligtvis måste vara mer mån om att göra något för återväxten. Det synes mig således vara en fördel om den så kallade norrbottenslagen jemväl komme att tillämpas inom Vesterbottens län, ty på detta sätt kunde icke gerna hädanefter skogssköfvingen deruppe blifva så allmän som nu är förhållandet. Det är dock gifvet att man härvid äfven bör tillse att tredje mans rätt skyddas; men äfven det föreliggande lagförslaget lägger intet hinder i vägen för en skogsegare att afverka skog till eget behof. Med en sådan afverkning dröjer det likväl innan skogen blir sköfblad, och äfven undermåliga träd, som nedbuggas, lemna frö af sig och bereda derigenom större säkerhet för att marken blir åter beväxt med skog än om ifrågavarande lag icke finnes.

Med afseende å den genom skogens uthuggning befarade försämring i Norrlands klimat, som blifvit återopad såsom ett skäl för åtgärdens vidtagande i den rigtning, motionären och Lag-Utskottet föreslagit, hafva personer af motsatt åsigt till den, jag nu framställt, erinrat, att frågan om den inverkan, skogssköfvingen må kunna utöfva på de klimatiska förhållandena icke är fullt utredd. Ganska rigtigt, och det är derföre måhända icke värdt att derom mycket tala, men det torde för hvar och en synas klart, att våldsamma natuutbrott i allmänhet icke hemsöka skogstrakterna. Dessa år efter annat återkommande hagelskador träffa de afverkade landssträckorna, icke de skogbärande. En hagelskur kan omöjligen åstadkomma sådan förstörelse i en skogstrakt som i en skoglös trakt. Ehuru saken icke blifvit i grunden undersökt och utredd, torde det således ej kunna nekas att sjelfva befintligheten af skog utöfvar ganska stort inflytande på en orts klimatiska förhållanden.

Man har sagt att norrbottenslagens tillämpning i Vesterbotten skulle blifva kostsam för skogsegarne, men deröfver synes mig icke mycket värdt att klaga. Kostnaderna skulle inskränka sig till 5 kronor i dagsarfvode jemte kost åt den jägeritjensteman, som vid förefallande behof förrättar utsyning. Dyliga förrättningar upptaga i vanliga fall några få dagar, men är skogsarealen ofantligt stor och tjenstemannen möjligen behöfver en hel månad för utsyningen, så går ändå kostnaden för egaren icke till mera än några hundra kronor. Det är omöjligt att genomföra denna lag, säger man; tillsynen deröfver, tillämpningen deraf är omöjlig! Jag betviflar att så är förhållandet. Det är icke så konstigt som man tyckes föreställa sig att skilja moget virke från

omoget. Vid flottning genom ett trångt vattendrag t. ex. är det ganska lätt att upptäcka virkets beskaffenhet och jag håller före, att ett vandt öga vid dylika tillfällen ganska lätt iakttaget virkets dimensioner, ålder och dylikt. Åtminstone märkes att någonting är att observera. En beslagare bör därför icke gerna kunna i onödan trakassera befolkningen, än mindre skada någon till namn eller egendom, ty hvarje beslagareåtgärd måste ju stödja sig på laga bevis. I sammanhang härmed har man sagt, att denna lag skall försätta Vesterbottens befolkning uti en obehaglig ställning till jägeristaten. Det skulle uppstå ständigt trassel och trakasserier, förmenar man. Det förefaller mig verkligen oberättigadt att förutsätta trakasserier från tjenstemännens sida. Sådant förekommer numera icke i vårt land. Litet trassel i förhållandet mellan Norrlands befolkning i vissa trakter och jägertjenstemännen uppstod visserligen för åtskilliga år sedan, och dertill bidrog särskilda omständigheter, hvarvid jag icke nu vill uppehålla mig, enär de torde vara kända af alla. Men säkert är att under ordnade förhållanden skogslagens genomförande i Vesterbotten icke skall föranleda trakasserier från skogstjenstemännens sida. I samma stund länets skogsstat blir tillräcklig för att öfvertaga bevakningen och icke längre behöfver anlita extra biträden, kommer kontrollen att handhafvas, icke af unga män, hvilka nyss kommit in på banan, utan af skogstjenstemän, hvilka redan samlat erfarenhet, och jag ser häri en garanti mot allt slags trakasseri.

Jag hemställer vördsamt om proposition på bifall till Lag-Utskottets förslag.

Herr Engman: Då jag icke hade äran vara ledamot af Kammaren år 1874, då den nu så mycket omtalade norrbottenslagen antogs, så anhåller jag om ursäkt, att jag begagnar tillfället att med några ord uttala min åsigt i frågan. För min del kan jag ej med min röst bidraga till framgången af Lag-Utskottets förslag. Mina skäl äro hufvudsakligen desamma, som redan blifvit framställda af Herrar Axell och Hörnfeldt, och jag kan därför helt kort instämma med dessa talare. Dock får jag tillägga, att den opinionsyttring, man här åberopat såsom anledningen till landstingets beslut, i min tanke icke är mycket att lita på; dessa opinionsyttringar äro mera konstlade och moderna för tillfället än verkliga. Lika litet bör Kammaren taga intryck af talet om de klimatiska förhållandena. Klimatet försämrar icke deraf att man hugger sparrar till 7 tum i genomskärning 16 fot från storändan. Min tro är att oaktadt all sådan afverkning Norrland ändå skall hafva tillräckligt med skog i behåll för klimatets oföränderlighet. De herrar talare, hvilka här påstått, att Norrlands klimat af sådan anledning skall försämras, synas mig döma med samma grad af säkerhet som den blinde om färgerna, ty ingenting är uti detta fall praktiskt bevisadt.

En ytterligare anledning för mig att motsätta mig lagens antagande ligger i den omständigheten, att mitt kommittentskap gränsar med ett litet hörn till Vesterbotten, och turen torde därför närmast gälla oss. Jag är öfvertygad dessutom att om jag frågade mina kommittenter, om de önska lagens införande för sig, skulle 99 af 100 svara ett be-

Om skogslagsstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

stämdt nej. Befolkningen vill sjelf sköta skogen och har dertill behöfligt förstånd, synnerligast sedan skogen kommit i så högt värde. Något förmyndareskap är ej af nöden och skulle ej heller kunna utöfvas med mindre en hel armé af skogstjenstemän tillsättes. De dryga summor, hvilka erfordras till löner åt denna stora bevakningspersonal, skulle vara bortkastade penningar, ty — som sagdt — befolkningen sjelf har vilja och förmåga att utan statens mellankomst sköta de norrländska skogarne för närvarande.

Jag yrkar afslag å Utskottets hemställan.

Herr Aug. Petersson: Det må väl å ena sidan synas mycket hårdt att en lag stiftas, som på visst sätt kan anses ingripa i den enskildes rätt, men då å andra sidan ett enstämmigt yrkande på just en sådan lag utgått från sjelfva befolkningen och vunnit sitt uttryck genom länets representation, landstinget, samt blifvit understödt af vederbörande auktoriteter, så vore det besynnerligt att vilja neka stadfästelse på en lag, som befolkningen sjelf sålunda begärt. Visserligen har man iuvändt, att, då länets inbyggare så allmänt äro öfvertygade om nödvändigheten att väl vårda skogen, hvilket visat sig genom en mängd petitioner och uttalanden, så är det i sjelfva verket öfverhöfdigt att lagstifta i ämnet. Tvärtom — just till följd af det allmänna intresset för en bättre skogsvård, just derföre bör motionärens hemställan om norrbottenslagens utsträckning äfven till Vesterbotten bifallas. Ty om också de flesta vilja vårda skogen, återstår dock ett större eller mindre antal innehafvare af skog, hvilka *icke* vilja vårda skogen, och erfarenheten har visat, att i så fall den ene kan alldeles tillintetgöra de bemödanden, en annan gjort för att skydda skogen på sin egendom. Jag kan derpå anföra exempel från min hembygd. Der finnes en hemmansegare, som haft god skogstillgång på sitt hemman och väl vårdat den. Det är granskog och — som herrarne veta — skjuter granen icke djupa rötter, utan håller sig öfverst i jordskorpan med sina rötter, under det sjelfva trädet reser sig till betydlig höjd. Granskogen står således icke just säkert, i händelse den beröfvas det skydd mot stormen, hvarvid den under uppväxten varit van.

Men på begge sidor om denna skog hade hans grannar huggit ned den skog, de egt, och följden blef hvad man kunde vänta, att af granskogen, utan skydd från något håll, det ena trädet efter det andra måste gifva vika för de våldsamma vindarne. Detta bevisar, huru litet det hjälper, att en skogsegare håller vård om sin skogslott, då hans grannar icke vilja sköta sin skog.

Man har påstått att frostska'dorna i Norrland äro betydligt mindre nu än för tjugo å tretio år sedan. Detta må nu vara sant, men jag tror orsaken dertill är att söka förnämligast i de utdikningar af vattensjuka och sanka trakter som under senare tider verkstälts.

Jag yrkar bifall till utlåtandet.

Herr O. B. Olsson: Det är egentligen tvenne skäl, som bestämman mitt blifvande votum i denna fråga. Det första är det allmänt erkända och, så vidt jag kunnat höra, af ingen bestridda fak-

tum, att öfverafverkning å de norrländska skogarne eger rum. Då så är, måste väl ock något göras för att hindra denna öfverafverkning. Det andra skälet är den enstämmighet, hvarmed Vesterbotten genom petitioner, kommunalstämmor, landsting och hushållningssällskap uttalat sin önskan att erhålla denna lagstiftning, som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samt skogsstyrelsen jemväl förordad. Här har talats om ingrepp i eganderätten. Jag skulle icke vilja vara med om att stifta en lag, som innebure ett sådant ingrepp; men jag anser icke det förevarande förslaget vara att hänföra dit, då ju sistnämnda län genom sina respektiva myndigheter sjelft begärt en sådan lag.

Här har under diskussionen uppgifvits, att om denna lag antages äfven för Vesterbotten, staten skulle ådraga sig så stora utgifter för det ökade antal skogstjenstemän, som därför blefve behöfligt. Detta argument förfaller dock efter det nyss tvenne talare från Norrland ådagalagt, att samma lags tillämpning i Norrbotten icke medfört några större kostnader för staten, än förut.

Jag vill icke längre uppehålla tiden, alldenstund den diskussion som redan egt rum, synes mig fullkomligt uttömmande, och inskränker mig därför att tillstyrka bifall till det föredragna utlåtandet.

Häruti förenade sig Herr *Hans Larsson* i Flästa.

Herr Clairfelt: Då diskussionen i denna fråga gått derhän, att den nästan gränsar till öppen votering, ber jag att få förklara, det jag kommer att rösta för bifall till Lag-Utskottets förevarande förslag. Jag gör detta icke därför, att jag representerar den del af landet, som, enligt en talares på förmiddagen yttrande, redan afverkat sin skog och nu af fruktan för skogsbrist vill lägga hämsko på afverkningen i Norrland; icke heller därför, att jag är någon vän af separatlagstiftning, utan därför, att Vesterbotten genom sin representation, landstinget, och sin länsstyrelse hos den ena statsmakten förgäfvos sökt få en sådan lag, som nu gäller för Norrbotten, tillämpad äfven på Vesterbotten och nu genom sina representanter vid Riksdagen förnyat denna anhållan hos den andra statsmakten. När enhälligheten inom länet varit så stor att få en separatlag tillämpad, anser jag för min ringa del, att det vore orätt handladt af representationen att icke gå länets sålunda uttalade önskan i detta fall till mötes; och det är på dessa grunder, som jag nu afgifver min röst för de i ämnet väckta motionerna och Lag-Utskottets i enlighet dermed framlagda förslag.

Herr Bäckström: Jag skall icke länge taga Kammarens tid i anspråk. Jag ber att endast få fästa uppmärksamheten på ett förhållande, som jag tror vara skäl att beakta vid detta tillfälle. Såsom vi veta, ligger Norrbottens län så att säga ännu i sin linda, och man väntar att i en framtid dess folkmängd skall betydligt ökas. År 1750 funnos i Piteå landsförsamling 3,000 inbyggare, under det deras antal nu uppgår till 15,000. Folkmängden i denna församling har således på ett och ett fjerdedels sekel femdubblats. Skulle nu folk-

Om skogslagstiftning för Vesterbottens län.
(Forts.)

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

mängden i hela länet, för närvarande uppgående till 82,000 personer, under nästa ett och ett fjerdedels sekel ökas i samma förhållande, så komme den efter utgången af denna tidpunkt att uppgå till 410,000 invånare. Men en sådan tillökning af folkmängden betingar naturligtvis en motsvarande skogstillgång till fyllande af befolkningens behof af ved och byggnadstimmer; men för att ej gå miste om denna behöfliga skogstillgång är det äfven nödvändigt att noga taga vård om den ungskog, som nu finnes, samt att för sådant ändamål söka genom lagstiftningsåtgärder skydda denna ungskog. Norrland har utan tvifvel inom sig materialier att kunna föda en långt större folkmängd än den nuvarande, men, jag upprepar det ännu en gång, för att en dylik folkökning skall kunna ske, fordras tillgång på skog.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Statsrådet Forssell: Med anledning af åtskilliga talares yttranden ber jag att, i afseende å Kongl. Maj:ts beslut den 14 Januari innevarande år, få fästa uppmärksamheten derå, att detta beslut icke innehöll någonting annat eller mera, än att Kongl. Maj:t, under för handen varande omständigheter, icke ansett sig böra taga initiativ till åvägabringande af det förbud mot export af ungskog, som Vesterbottens läns landsting anhållit, att Kongl. Maj:t ville för nämnda län utfärda.

Då chefen för Finansdepartementet tillstyrkt detta beslut, har det skett under hänvisning på det förhållande, att det är Riksdagen sjelf, som på egen hand gifvit uppslaget till detta slags restriktiva lagstiftning, i det Riksdagen hos Kongl. Maj:t anmälde sitt beslut om Norrbottenslagen, men tillika vid samma tillfälle förkastade det förslag som väckts om utsträckning af denna lag äfven öfver Vesterbotten och öfriga Norrland. Deraf har jag trott mig kunna draga den slutsatsen, att Riksdagen ansett denna lag såsom endast en provisorisk åtgärd, ett försök till skogslagstiftning, som först borde af erfarenheten prövas innan det kunde komma i fråga att gifva densamma en vidsträcktare tillämpning. Det har då också syntts mig att det borde vara Riksdagen obetaget att tills vidare hafva första ordet i fråga om en sådan ytterligare tillämpning af detta förbud och att, i mån som dess åsigter genom erfarenheten bringas till mogvad, framställa sina önskuingar och förslag i detta hänseende till Kongl. Maj:ts pröfning. Kongl. Maj:t skulle svårligen hafva haft fog att i fråga härom gå Riksdagen i förväg i annat fall, än att särskilda omständigheter förekommit som gjort nödvändigt att ju förr desto hellre utsträcka i fråga varande förbud. Men år 1876 hafva inga sådana särskilda omständigheter förelegat. Det prof, som Norrbottenslagen borde genomgå har icke ännu på allvar kommit i fråga, och något särskildt behof, som kunde föranleda denna lags vidare utsträckning, har icke heller yppat sig. Norrbottenslagens ekonomiska och sociala verkningar känna vi icke, och om möjligheten att upprätthålla de stadgade kontrollerna hafva vi ingen föreställning, emedan, till följd af de särdeles ogynnsamma konjunkturerna för sparreexport, detta exportförbud hittills icke haft tillfälle att verka, utan varit såsom om det aldrig funnits till. Det

vore endast under den förutsättning, att sparrexporten åter blefve en lönaude affär, som Kongl. Maj:t, för att blifva i stånd att upprätthålla nödig kontroll å exporten inom de flodområden som äro gemensamma för Norrbottens och Vesterbottens län, kunde finna sig nödsakad att själfmant göra framställning om denna lags utsträckning och tillämpning äfven för Vesterbottens län.

Det kan vidare icke heller sägas, att Vesterbottens läns ungskog för närvarande hotas af någon öfverhängande fara. Det bör väl ihågkommas att det skydd, som nu begäres, alldeles icke är behöfligt för detta läns hela skogsmassa. Af länets skogsareal ligger icke mindre än 44 millioner kvadratref inom lappmarkerna, och der är ungsbogen fullt skyddad genom 1873 års afvittringsstadga och 1874 års förordning om utsyning, som icke tillåta att något enda träd afverkas till afsalu utan efter föregående utsyning af skogstjenstemän. Af öfriga skogsarealen äro omkring 7 $\frac{1}{2}$ millioner kvadratref i sin egenskap af kronoparker, kronomarker, stockfångstområden, eller krononybyggens, boställens och kronohemmans skogar, på samma sätt skyddade, så att det endast återstår 11 $\frac{1}{2}$ millioner kvadratref eller omkring 2 millioner tunnland, hvilka såsom skatte- och frälsehemmansskogar skulle kunna sägas vara i behof af det skydd, hvarom här är fråga.

Vidare bör märkas att afverkningen af ungskog under sista tiden betydligt nedgått.

Enligt uppgifter, som blifvit mig lemnade från Generaltullstyrelsen, har nemligen exporten af dylikt virke från Vesterbottens läns hamnar uppgått 1873 till 3 millioner kubikfot, men 1874 till 2 millioner två hundratusen kubikfot och 1875 till endast en och en half million kubikfot. Jag har tillåtit mig draga den slutsats af dessa förhållanden, att, då under år 1874, när man likväl hade för ögonen exportsiffran för åren 1871—1873, som angaf en oupphörligen stegrad export, Riksdagen icke ville att förbudet skulle utsträckas till Vesterbottens län, ingen utsigt förefunnes att Riksdagen, hvilken man måste förutsätta handla med följdriktighet, skulle år 1876, då exporten visat sig vara i starkt nedgående, önska vidtagandet af en sådan åtgärd.

Slutligen har det icke heller kunnat undgå Kongl. Maj:ts uppmärksamhet att, ehuru Vesterbottens läns landsting upprepad gånger förnyat sin begäran om exportförbud för denna ort och ehuru landstinget sista gången, om också med mycken motvillighet, afstått från sitt första yrkande om särskilda förbudsbestämmelser för detta län och förklarar sig åtnöjas med Norrbottenslagens tillämpning äfven för Vesterbottens län — naturligtvis det enda som kunde komma i fråga — det likväl är fallet, att numera opinionen inom länet åtminstone icke är enhällig. Hos Kongl. Maj:t har nemligen blifvit inlemnad ansökning från Norsjö och Jörns kommuner att befrias från hvarje slags exportförbud, och denna omständighet är väl icke så alldeles utan vikt och betydelse, då dessa kommuner omfatta en areal af 31 kvadratmil, eller något mera än ön Gotland.

Det är under sådana förhållanden, som jag ansett mig kunna tillstyrka Kongl. Maj:t att för det närvarande icke taga första steget till fortskyndande af denna lagstiftning, hvars utsträckning och tillämp-

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

ning på andra sidan Byske och Åby elfvar skulle, efter min uppfattning, innebära något vida mera än ett tillmötesgående af ett landsnings önsknings och i sjelfva verket utgöra en början till denna lagstiftnings tillämpning på det öfriga Sverige.

Det är gifvet att, om Riksdagen nu inkommer till Kongl. Maj:t med en anhållan om den ifrågasatta åtgärdens vidtagande, frågans ställning är något förändrad, enär Kongl. Maj:t redan villfarit en liknande Riksdagens begäran i afseende å Norrbottens län; men det tillkommer mig ej att förutsäga, huru Kongl. Maj:t äfven i sådant fall kommer att besluta. Jag föreställer mig emellertid att Riksdagen icke kommer med en sådan framställning utan att göra klart för sig, att nästa gång kan frågan gälla Vesternorrlands, Kalmars, Kronobergs, Jönköpings eller något annat län. En lagstiftning sådan som denna måste hafva sina konsekvenser; den kan icke stå stilla, utan måste gå framåt eller tillbaka.

Grefve Sparre: Riksdagen kan icke undgå att villigt erkänna regeringens grannligheten att, på sätt Herr Statsrådet och chefen för Finans-departementet nyss yttrat, då Riksdagen tagit initiativet i fråga om särskild skogslagstiftning för Norrland afbida det Riksdagen äfven skulle taga initiativet i fråga om lagens utsträckning till Vesterbottens län; Lag-Utskottet har också till sitt fulla värde uppskattat denna grannligheten.

Beträffande sjelfva saken får jag för min del, säga, att då *Norrbottenslagen* vid 1874 års riksdag var i fråga, jag tvekade om lämpligheten och ändamålsenligheten af en sådan lags stiftande, ehuru jag icke ville motsätta mig den; men då vid samma tillfälle fråga förekom om denna lags utsträckning till Vesterbottens län motsatte jag mig detta, emedan detta läns landsting icke, likasom Norrbottens läns landsting, hade begärt en sådan lag.

Nu har emellertid nämnda landsting begärt detta; och då Riksdagen godkänt den åsigt att i fråga om skoghushållning särskilda lagar äro hehöfliga för särskilda provinser, kan jag icke finna något skäl för att vägra ett län hvad grannlandet erhållit, ty hvad skulle man kunna anföra för att, sedan Riksdagen ansett att ett skydd erfordras mot de i Norrbottens län förekommande allt för stora afverkningar å skogen, nu vägra en sådan lag åt Vesterbottens län, då landstinget enhälligt begärt denna lag? och landstinget har icke *en* gång, utan *tre* särskilda gånger gjort framställning om en exceptionel lagstiftning för länet.

Då Konungens Befallningshafvande och alla myndigheter, som blifvit i frågan hörda, tillstyrkt denna begäran, hvar skulle lagstiftaren söka skäl för att afslå denna af länets representation enhälligt gjorda framställning? Just det skälet, som man vill anföra mot bifall till en sådan begäran, eller att ett förbud i ett län mot afverkning af sparrar, skulle verka till en större afverkning i andra orter, just detta skäl talar för att bifalla framställningen. Jag tror att det kan sägas mycket både för och mot restriktiva åtgärder i fråga om en jordegares rätt till begagnande af sin jord.

Det är en fråga som man kan diskutera dagar och år; men otvifvelaktigt är väl, att om ett samhälle finner sitt framtida bestånd hotadt af jordegarnes alltför snikna åtgöranden, är det samhällets rätt att genom lagstiftningen skydda sig deremot. Om t. ex. jorden i en eller annan provins skulle vara så dyrbar, att jordegarna började utskappa den till andra länder, måtte icke lagstiftningen då egde rätt att träda skyddande emellan? Här hafva redan anförts bevis på de inskränkingar i sådant afseende, som äro stadgade i fråga om jagt och fiske. Jag tillhör sjelf en provins, der skogen i förflutna tider förhärjats, så att de nakna fälten endast äro beväxta af ljung; och då ljungen efter tre eller fyra år icke längre är för de utsvaltuna kreaturen lämplig till bete, har man systematiskt bränt fälten hela quadratmil i längd. Resultatet häraf har blifvit dessa så kallade svältor, som vi numera med oerhörda kostnader söka återplantera med skog.

Må vi tala om upplysning huru mycket som helst: sitter människans intresse emellan och snikenheten är med i spelet, så verkar upplysningen likväl föga. Om detta intresse blir hotande för samhället, måste väl lagstiftningen ega rätt att träda skyddande emellan, allra helst om faran inträffar i orter under sådan breddgrad som Norrbotten och Vesterbotten, der växtligheten är så ytterst svag, att om skogsfälten en gång blefve förhärjade, man icke ens kan beräkna tiden, då man skulle få se dessa fält återbeväxta.

Man nämnde på förmiddagen ön Island. Tror någon af Herrarne, att icke denna ö en gång varit skogbeväxt eller att der alltid funnits sådana vildmarker hvaraf ön nu till största delen utgöres? Den forntida isländska kulturen vederlägger ett sådant antagande. Hafva icke skogsförhärjarna bragt denna ö till dess nuvarande tillstånd? och måtte icke tanken härpå kan komma oss att inse, att det äfven i fråga om Norrland en gång kan heta, att all hjälp är *för sen*?

Jag återkommer till hvad jag nyss nämnde. Om nu det ifrågasattas länets representanter, gripne af oro i berörda hänseende, begära såsom en nåd af Riksdagen, att länet måtte få vederfaras samma rätt som dess grannlän — ega vi då rättighet att vägra en sådan begäran? För min del skulle jag icke kunna göra det, och utan förmåga af vetenskapliga grunder bedöma de möjliga följderna af en alltför stor afverkning, är jag benägen att snarare vara något för försigtig, än för lättsinnig.

Det är möjligt, att denna lag, såsom här blifvit framhållet, icke kommer att motsvara sitt ändamål, samt att åtskilliga bristfälligheter i densamma förefinnas. Jag är icke obenägen att tro detta, ty sådana försöksåtgärder, som de ifrågasatta, lyckas sällan första gången. För mig vill det likväl snarare synas som en pligt, att man med ledning af erfarenheten söker småningom ombilda och afhjelpa *befintliga* bristfälligheter, än att man på grund af förmenta brister i lagen vägrar *en* provins, som vill komma i åtnjutande af bättre skydd i omförmälda hänseenden, hvad man beviljat en annan.

Jag har icke hjerta härtill, helst jag hört provinsens alla invånare, landstinget och öfriga myndigheter yrka på lagens införande äfven

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

derstädes; jag får sålunda hemställa om proposition på bifall till Utskottets förslag.

Herr Farup: Jag skall fatta mig helt kort.

Det är endast med anledning af de angrepp, som skett emot mitt yttrande i förmiddags, som jag vill göra en liten anmärkning. Representanten på hallandsbänken förklarade nemligen, att jag framställt svåra beskyllningar emot myndigheterna och tillvitat dem, att de låte sig alltför mycket påverkas af ett särskildt intresse. Till detta slut kom nämnde talare genom att lösrfiva enkla satser ur mitt yttrande. Ty hvad som framkallade mina ord härutinnan, var den stora enighet som rådde bland allmänheten, i det att alla stämde öfverens i åsigten om behofvet af lagen, och ingalunda var det endast enigheten hos myndigheter jag afsåg. Ty då jag nämnde att *alla* instämt i framställningen, innefattade detta begripligtvis äfven andra än myndigheterna.

Vidare anförde samme talare, att jag skulle på ett mindre grundliga sätt framhållit, hurusom svenskarne vore mindre laglydige än andra nationer. Till denna slutledning kom talaren också på den grund att denna del af mitt anförande lösrefs från sitt sammanhang med hvad jag förut sagt.

Hvad jag anförde, var endast det resultat, hvartill forstkongressen i Wien hade kommit, och detta var, att öfverallt, der jägeribetjening blifvit anställd, hade denna kommit i ett fiendtligt förhållande till befolkningen, hvilken derigenom blifvit retad till mindre lydnad emot lagen. Jag yttrade vidare, att jag icke vore pessimist utan snarare optimist, men att jag dock icke trodde att svenska folket vore annorlunda beskaffadt än andra folk, och att följaktligen resultatet här skulle blifva detsamma, som det jag nyss omnämnde. De anmärkningar, som för öfrigt framstälts emot mitt anförande, anser jag ej förtjena att vederläggas, då de varit rigtade endast mot lösryckta bitar af detsamma, utan afseende å det sammanhang, hvori det stått till anförandet i sin helhet.

Jag skulle kunna hafva mycket mera i sak att tillägga, men som jag finner att Kammaren är otålig, vill jag icke längre upptaga tiden dermed, utan inskränker mig till att yrka afslag å Utskottets förslag.

Herr Liss Olof Larsson: Jag ämnar icke säga många ord, utan vill blott bemöta några yttranden, som blifvit fälda sedan jag sista gången hade ordet. Jag har påpekat den omständighet, att den föreslagna lagen skulle inkräkta på tredje mans rätt. Härå har man å andra sidan svarat, att det vore jemförelsevis högst få jordegare, som sålt sina skogar och att de sjelfva vore egare af dem. Detta yttrande styrker mig ännu mera i min öfvertygelse om att lagen är obehöflig, emedan, om så är förhållandet, skogens vård måste blifva på det bästa tillgodosedd, då detta icke kan ligga någon närmare om hjertat än jordegarne sjelfva. Jag kan nemligen icke förutsätta, att befolkningen inom Vesterbottens län skulle vara sådan, att den icke tänkte mera på framtiden, än på det närvarande, och att den skulle vilja lemna ett obeboeligt land åt sina efterkommande. Och om än

detta vore förhållandet, tror jag icke det blefve hjälpt med att det föreliggande förslaget blefve antaget.

En talare yttrade, att han ville understödja förslaget derföre att det vore allmänt erkänt att skogssköfving i Vesterbottens län egde rum. Jag har åtminstone för min del och äfven andra hafva bestridit detta påstående. Väl är det bekant att vissa skogsegare sköfva sina skogar, men att detta skulle gälla det stora flertalet af skogsegare tror jag vara långt ifrån allmänt erkänt. Här har äfven framhållits att staten icke komme att drabbas af några ökade utgifter, om förslaget blefve antaget, enär en dylik påföljd ej visat sig af lagens genomförande i Norrbotten. Jag får med anledning häraf fästa uppmärksamheten på, att konjunkturerna sedan den tiden varit betydligt förändrade och att, såsom äfven Herr Finansministern upplyste, exporten af mindre virke varit ringare än förut. Skogsafverkningen har följaktligen äfven varit betydligt mindre, och man kan derföre icke af den omständighet, att statsverket på denna korta tid icke drabbats af några större kostnader genom nämnde lags antagande, draga den slutsats att så äfven kommer att fortfarande blifva förhållandet.

För öfrigt tror jag, att en stor del af dem, som döma om förhållandena i Norrland, i sjelfva verket icke känna till dem. Jag tänker mig att det är med dem på samma sätt som med några icke skogsgående personer i den trakt, som jag tillhör. Dessa tyckte äfven att det vore bra om rättigheten att försälja skog utom landet inskränktes. Men hvilka motiv hade de väl derför? Jo, de tyckte, att de under de sista åren fått betala veden alltför dyrt, och skulden härför sköto de på den stora exporten af virke, som gick till utlandet. De personer som hyste dylik åsigt voro hufvudsakligast handelsmän, tjenstemän och andra icke jordegare, hvilka tänkte på de gamla goda tiderna, då de ej behöfde betala mera än 3 à 4 kronor för en famn ved. De dömde dock dervid ytterst kortsynt, ty de kommo ej att tänka på, att orsaken till de höga vedprisen äro att söka uti helt andra omständigheter, och att tusentals famnar ved äfven nu lika som förr få ligga och ruttna bort i skogarne, emedan man icke kunde tillgodogöra sig dem af brist på arbetskrafter, och att just denna brist med deraf härflytande dyra arbetskostnader vore den egentliga orsaken till de öfverklagade höga vedprisen. Bland andra konstiga skäl, som jag här hört framdragas för behöfligheten af den ifrågasatta skogslagstiftningen, var äfven det, att folkökningen i Vesterbotten genom densamma komme att befordras, enär det vore nödvändigt att bevara skogen för att sådan ökning skulle kunna ske. Detta skäl synes mig vara något egen-domligt. Ty huru skulle det nu hafva sett ut i Sverige, om man resonnerat så för några hundra år sedan. Jo, utan tvifvel hade vårt land blott bestått af urskogar. När man vill anföra skäl för en sak, bör man åtminstone icke komma fram med sådana, som rent af gränsa till det löjliga. Jag ber äfven att få påpeka ett par stadganden i lagförslaget, hvilka jag anser betänkliga. I § 1 första punkten heter det nemligen, att om man finner undermåligt träd inom såginrättning, i sågränna eller på sågbacke, så är trädet underkastadt beslag och dömes förbrutet, såvida icke vederbörligt tillstånd är gifvet till dess afverkning för skeppning

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

eller sågning; men i slutet af samma paragraf, säges, att hemmans-egare må utan sådant tillstånd till husbehof låta vid gården såga och använda undermåligt virke. Undermåligt virke får således användas för husbehof, om det sågas vid gården; men om man tager en undermålig stock och för den till ett sågverk, så är stocken underkastad beslag; det vill säga, om stocken sågas för hand, så får egaren behålla den, men om den försågas på en vatten- eller ång-såg, så skall den tagas i beslag, äfven om virket är afsedt för husbehof. Är detta att hushålla med arbetskrafter, i en tid då dessa stå i så högt pris?

Såsom ett kardinalskäl för förslaget anfördes af en talare från Vesterbotten att hvad naturen utstakat, icke bör öfverträdas, ty då straffar man sig sjelf. Så vidt jag uppfattat hans mening, ville han dermed säga, att på de ställen, som naturen anvisat skogen, der bör densamma äfven oförhindradt få växa. Med andra ord: då naturen för några hundra år sedan beklädde våra bördigaste trakter med skog, så har man enligt talarens åsigt, genom att hugga bort skogen och odla jorden handlat emot naturen. Det var därför bra besynnerligt, huru samme talare kunnat vara en af dem, som alltid ifrat för höjande af anslaget till myrtdikningar och vattenaftappningar i de norra länen, åtgärder, genom hvilka ju odlingsens spridande inom de norra länen åsyftas. Ty hvem är det som skapat dessa myrar? Männe de icke likaväl som skogen äro ett naturens verk? Om man därför skall straffas därför att man tränger in i naturens ordning och nedhugger träden, så borde påföljden också blifva densamma, om man dikar ut en myr? Jag tror därför, att om man påstår att det är att handla mot naturens ordning i förra fallet, beträffande skogar, så måste man äfven medgifva, att detsamma är förhållandet äfven i det senare fallet beträffande myrarne. Dylika skäl äro enligt min tanke icke af beskaffenhet att gagna den sak man försvarar, utan tala snarare mot densamma.

Mycket mera skulle kunna vara att i saken tillägga, men efter Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet anförande anser jag det obehöfligt vidhålla mitt förra yrkande.

Herr Ola Månsson: Då diskussionen så länge pågått, att den nästan tyckes vilja öfvergå till en öppen votering, så har äfven jag ansett mig böra i korthet tillkännagifva min åsigt i frågan. Jag tror för min del, att det lagförslag, Utskottet här framlagt, icke är lämpligt, dels därför att jag icke är särdeles hugad för separatlagar i allmänhet, dels därför att jag hyser en annan och vida viktigare betänklighet mot förslaget. Utskottet har nemligen, enligt min tanke, i förslaget icke tillgodosett eganderätten, utan tvärtom helt och hållet lemnat densamma åsido. Eganderätten är dock, enligt min öfvertygelse af den vikt, att den bör med allra största omsorg bevaras. Går man deremot tillväga på sätt Utskottet här gjort, stiftar man sådana lagar som den Utskottet här tillstyrkt för Vesterbotten, så kan det i en framtid slutligen blifva fråga om att genom lag bestämma snart sagt hvilka inskränkningar som helst i eganderätten; man skulle då t. ex. kunna föreskrifva jordbrukaren hvad han skall så på sin åker, hvete,

råg eller korn o. s. v., huru han skall sköta sin träda m. m. Man skulle på det sättet snart nog få en lagstiftning, stridande mot i stället för bygd på sunda förnuftet, och dertill vill jag för min del ej bidraga. En dylik lagstiftning skulle också för landet komma att medföra ganska stora materiella olägenheter, i samma mån densamma, hvilket ju åtminstone är att befara, blefve utsträckt till andra delar af landet än den nu ifrågavarande.

På dessa i korthet anförda skäl yrkar jag för min del rent afslag å Utskottets framställning.

Herr Lithner: Jag ber Kammaren om ursäkt därför, att jag vid en så sen timma tager Kammarens tid i anspråk, men jag skall icke uppehålla Herrarne länge, utan endast säga några få ord.

Det har förefallit mig som om hela den diskussion, som om denna fråga har blifvit förd under dagens lopp, i sjelfva verket utspunnits allt för mycket och utvidgat sig till med nu föreliggande betänkande och lagförslag icke enliga dimensioner. Vi hafva såväl af dem som talat för som mot förslaget hört ordas om den hänsyn man bör taga till skogens bevarande och möjliga framtida nyttjande. I synnerhet de talare, som motsatt sig förslaget, emedan det skulle innebära en inskränkning i eganderätten, grundad på statens rättighet att bevara skogarne i riket, hafva framdragit så många så kallade skäl och fakta för sin mening, att diskussionen nog skulle kunna räcka ännu en dag, om man med skäl, grundade på full sakkännedom, ville vederlägga dem alla.

Jag skall därför förbigå allt detta. För mig synes det hufvudsakliga skälet, som för lagens antagande skulle kunna anföras, ligga derutiinnan, att Vesterbottens läns invånare genom dess representation, landstinget, begärt en ny skogslag, och det är öfver denna lags ändamålsenlighet eller oändamålsenlighet Riksdagen nu skall yttra sig. Men för min del finner jag förslaget alldeles icke lämpligt, emedan det icke är byggt på en riktig grund, utan i afseende å principen tvärtom så origtigt som möjligt. Lag-Utskottets ärade och högvälborne ordförande har nyss yttrat: " hvilka skäl skulle väl Riksdagen kunna ega att tvärtemot ett helt läns enhälliga önsknings sätta sig emot lagens antagande?" Derpå svarar jag honom: jo, helt enkelt det skälet att den princip, hvarpå sjelfva lagen är grundad, är helt och hållet oförnuftig, såsom icke gående ut på att betrygga skogens återväxt, utan endast hafvande till ändamål att förhindra afverkning af ungsbogen, och detta på sådant sätt, att det kan vara starkt tvifvel underkastadt, huruvida förslaget verkligen är rationellt eller om genom detsamma kan åstadkommas det ringaste för skogens återväxt och bevarande för framtiden.

Ett annat viktigt skäl mot den nya lagens antagande är att man genom densamma, på ett sätt som jag vågar säga aldrig hittills varit förhållandet med någon af våra lagar, skulle komma att sätta en hel landsorts intressen under en slags okontrollbar kontroll af en embetsmannacorps, som just för sådant ändamål skulle tillskapas, och som enligt lagen skulle för sitt arbete erhålla ett fiskalisationsarfvode af

*Om skogslags-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)

två tredjedelar af de belopp, som till följd af dess böteshunger kunde komma att uppfångas. Jag frågar eder, mine Herrar, om en sådan lagstiftning verkligen kan sägas vara grundad på de principer hvarpå vi svenskar numera åtminstone vilja, att våra lagar skola vara byggda.

Skälet hvarför lagen enligt min åsigt bör afslås, är således ingalunda det att jag icke önskar någon ny skogslagstiftning alls, och ingen af alla dem som talat emot lagförslaget har sagt att en sådan ny lagstiftning icke skulle vara behöflig, utan skälet är att vi behöfva en *annan* lag än den nu framlagda. Så brådt är det ej heller, att vi icke, såsom en talare förut sagt i detta fall, skulle kunna begagna oss af den i läkarevetenskapen bekanta så kallade expektativa metoden och öfverlemnna initiativet åt Kongl. Maj:t, hvars Finansminister nyss sagt, att Regeringen icke funnit skäl att på ännu ett år eller två framkomma med något nytt förslag till skogslag.

Man har talat om den erfarenhet Norrbottenslagen redan gifvit; men hvilken erfarenhet kan man väl hafva hemtat från denna lag under de ett à två år den varit gällande.

En representant från Gotland har vitsordat den nytta, Gotlands-lagen medfört för skogarne å Gotland. Men Gotlandslagen afser något helt annat än den nu föreliggande lagen, nemligen befordrande af skogens *återväxt*; det nu ifrågavarande lagförslaget innehåller deremot icke ett enda ord härom. Men om det hade varit någon omständighet, vid hvilken man i fråga om en skogslag för Norrland, företrädesvis hade bort lägga vikt, så hade det väl just varit att i lagen intaga något stadgande, som kunde betrygga skogens återväxt.

För min del finner jag alltså, utan att taga någon hänsyn till de många, dels vackra, dels puerila tal, som här hållits såväl för som emot förslaget, att Kammaren, på grund af lagens ofullständighet och oförnuftighet, sådan den nu föreligger, bör helt och hållet afslå densamma, under förhoppning att Kongl. Maj:t efter ytterligare påkänning från Vesterbottningarne skall framkomma med ett nytt förslag i ämnet, fotadt på bättre grunder än det af Lag-Utskottet nu framlagda, och yrkar således afslag å utlåtandet.

Herr Per Nilsson i Espö: Herr Talman! Så mycket har i denna fråga här blifvit yttradt både för och emot, att om densamma är nästan intet att vidare säga. Men då jag med min röst biträdt antagandet af såväl den gotländska lagen angående odling af skog, som den norrbottniska lagen mot skogsafverkning, och man ännu icke hört några klagomål öfver dessa provinser skogslagstiftning, samt Vesterbottens läns invånare begärt en likadan lagstiftning, så anser jag att man icke bör hysa några betänkligheter deremot, i synnerhet då den begärda lagen blifvit af länets landsting så ampelt förordad. Och Vesterbottens landsting anser jag vara den tillförligaste auktoriteten i detta fall, emedan det måste vida bättre känna de verkliga förhållandena i länet än vi här vid Riksdagen kunna göra. Läger man härtill, att Första Kammaren vid frågans behandling förra gången gick mycket längre än denna Kammar, ja till och med så långt, att den enhälligt beslöt att öfverlemnna åt Kongl. Maj:t att tillämpa lagen äfven i närbelägna län utom Norrbotten under det deremot denna Kam-

mare utströk denna strof i förslaget och endast tillstyrkte bifall till den lag för Norrbotten, som då var i fråga, samt att Vesterbottens läns landsting allenast begärt att få Norrbottenslagen tillämpad på Vesterbottens län, så kan jag för min del icke annat än yrka bifall till Lag-Utskottets betänkande.

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.*
(Forts.)

Herr Werner Ericson: Jag skall vara så kort som möjligt; jag skall icke i sak yttra ett enda ord, utan blott göra en framställning i afseende på formen. Lag-Utskottet har föreslagit "att Riksdagen ville för sin del besluta följande förordning etc.". Det torde dock icke vara Herrarne obekant att § 89 i Regeringsformen innehåller, att i de frågor, som rikets allmänna hushållning röra, eger Riksdagen icke makt att besluta annat än underdåniga föreställningar och önsknin- gar, å hvilka Konungen, efter Statsrådets hörande, gör det afseende han för riket nyttigt finner. Det är denna Utskottets formulering af Riksdagens beslut jag för min del anser oriktig.

Mot denna min åsigt har anförts, dels att i Byggningsbalken finnes sådana föreskrifter, att deraf icke tydligen framginge skillnaden emellån civillag och hushållningsfrågor, dels ock att likartade frågor med denna förut blifvit i den af Utskottet nu föreslagna form af Riks- dagen behandlade och prejudikat således finnas att åberopa. Hvad den första af dessa anmärkningar beträffar, vill jag endast erinra, att, såvidt jag kunnat finna af de bestämmelser i Byggningsbalken, som afhandla skogsförhållanden, i dem ingenting finnes, som med denna fråga eger sammanhang. Vidkommande talet om prejudikaten, så föranledes väl detta af särskilda Utskottets verksamhet för två år sedan; men sistnämnda Utskott fick då till behandling emottaga icke allenast dit remitterade, inom Kamrarnes väckta motioner, utan äfven Kongl. Maj:ts proposition i ämnet. Jag anser således, att en förän- dring af det utaf Lag-Utskottet formulerade beslutet bör ega rum, icke för att derigenom försvara konungamakten gent emot Riksdagen, utan emedan jag anser det vara af synnerlig vikt, att Kammaren i afseende på formuleringen icke begagnar sig af någon annan rätt, än den han eger.

På grund häraf tillåter jag mig föreslå, att Kammaren ville för sin del besluta att i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t i nåder ville låta utfärda en så lydande förordning etc.

Herr Jan Andersson i Jönvik: Utan att på något sätt vilja klandra motionären eller de auktoriteter, som i frågan yttrat sig, kan jag dock icke underlåta att tillkännagifva min enskilda tanke i frågan. Jag tror att man på vissa håll, som ordspråket lyder, "målat fan på väggen för att sedan få piska honom"; med andra ord, den lagstift- ning i detta hänseende som Vesterbotten redan har, verkar enligt min åsigt fullt tillräckligt för skogens bevarande. Jag fruktar, att en ytter- ligare inskränkning i den enskildes dispositionsrätt till sin skog icke skulle vara nyttig.

För öfrigt skulle jag för min del icke motsätta mig en dylik lag- stiftning, så vidt nemligen kommunerna förklarades skyldiga att sjelfva

*Om skogslag-
stiftning för
Vesterbottens
län.
(Forts.)*

aflöna det ökade antal tjenstemän, som af dylika lagars införande i länen blifver en nödvändig följd. Ty om sådana lagar så småningom införas i det ena länet efter det andra, blifva dessa tjenstemän slutligen så många, att de om icke skyldigheten att aflöna dem åläggas kommunerna, skola komma att uppäta en ganska stor del af statens inkomster.

Herr Werner Ericson: Eftersom en af Kammarens ledamöter gjort mig uppmärksam på förhållandet, vill jag ytterligare fästa uppmärksamheten på, huru sådana frågor som den nu förevarande blifva behandlade hos Kongl. Maj:t, när de dit inkomma. Äfven om Riksdagen fattar beslut i enlighet med Utskottets förslag, kommer icke, efter vanlig praxis åtminstone, Kongl. Maj:t att före Riksdagens åtskiljande meddela sitt med anledning af Riksdagens framställning fattade beslut, vare sig detsamma innebär ett godkännande eller ogillande af samma framställning. Ändamålet med mitt förslag är således icke att på något sätt inskränka Riksdagens myndighet eller förhindra Riksdagen att taga sig en myndighet, som den icke redan eger, utan blott att förhindra Riksdagen att genom det sätt, hvarpå denna myndighet begagnas, göra densamma utan betydelse.

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter upptagande af de yrkanden, som derunder blifvit gjorda, gaf Herr Talmannen enligt dem propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på afslag derå, dels jemväl på bifall till det särskilda förslag, Herr Werner Ericson framställt; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förstnämnda meningen. Votering blef emellertid begärd, i anledning hvaraf, och sedan till kontraposition antagits yrkandet på afslag, nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Lag-Utskottet hemställt i utlåtandet N:o 27,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren afslagit Utskottets hemställan.

Omröstningen försiggick och visade 77 ja mot 64 nej; varande alltså Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

§ 2.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets utlåtande N:o 28, i anledning af väckt förslag om upphäfvande af 2 mom. i 5 § af Kongl.

förordningen den 21 December 1857 angående egors fredande mot skada af annans hemdjur och om stängselskyldighet.

§ 3.

Efter föredragning dernäst af Lag-Utskottets memorial N:o 29, i anledning af återremis af Lag-Utskottets utlåtande N:o 26 om förändrad lydelse af 1 § i gällande förordning angående jords eller lägenhets afstående för allmänt bebof, blef nämnda memorial lagdt till handlingarne.

§ 4.

Föredrogs Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5 (i samlingen N:o 30), med anledning af Herr C. Ekmans från Vermlands län motion, N:o 137, angående bestämd till- och afträdestid för lärare och lärarinnor vid folkskola m. m.

Angående till- och afträdestid för folkskolelärare.

I berörda motion var föreslaget: "att till- och afträdestiden för lärare- och lärarinnetjenster så väl vid folkskola som småskola, äfven der organistbefattning med nämnda tjenster är förenad, blifver borgerliga årets början, från hvilken tid deras aflöning beräknas; samt att, der klockare- och skolläroretjensterna äro förenade, till- och afträdestiden blifver densamma, som för klockare finnes stadgad."

Och hade Utskottet i anledning af samma motion hemställt:

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det måtte vederbörlig föreskrift utfärdas derom, *att till- och afträdestiden för lärare- och lärarinnetjenster så väl vid folkskola som småskola, äfven der organistbefattning med nämnda tjenster är förenad, blifve kalenderårets början.*

Herr Hjelm anförde: Jag kan ej uraktlåta att yttra några ord i anledning af det nu föredragna betänkandet, ingalunda därför att jag tror mig härigenom kunna i ringaste mån inverka på Kammarens beslut i frågan, utan emedan jag vill att, för den händelse det Tillfälliga Utskottets förslag skulle blifva lag, det åtminstone i denna Kammarens protokoll skall finnas åtminstone en protest mot det af Utskottet mindre genomtänkta förslaget.

Utskottet hemställer, att flyttningstiden för lärare och lärarinnor vid folkskolorna måtte bestämmas till kalenderårets början.

Jag vill först betrakta denna bestämmelse från skolläroarnes hustrurs och späda barns sida. Man kan då lätt tänka sig med hvilka svårigheter det skall vara förenadt för dessa, om skolläroaren skall flytta en lång väg under ifrågavarande årstid, då, åtminstone i södra och mellersta Sverige, slädföre sällan förekommer, men ishalka på vägarne deremot förekommer.

Angående
till- och af-
trädestid för
folkskole-
lärare.
(Forts.)

Sällan och endast undantagsvis ligger skolhuset i närheten af en jernväg, utan på hjueldon kommer flyttningen att ske, åtminstone till stor del. Tänk oss den arma qvinnan, der hon skall sitta på en skjutskärria med ett spädt barn i knäet, andra omkring sig i blåst, rädd för sig och de kära, att det skall stjelpa, under den mörkaste årstiden, kanske under flera dagar, och när hon kommer fram taga in i oeldade och omöblerade boställsrum. Jag vill åtminstone icke vara med om att de genom lagstiftningen skola — jag säger onödigtvis — därför utsättas. Men andra skäl finnas äfven, som tala emot. Hvad Norrland särskildt beträffar, med sina stora afstånd och der, hufvudsakligen i början af Januari månad, rådande starka köld, kanske 30 à 40 grader, blir en sådan resa, oaktadt den kan göras på släde, ändock förenad med mycket stora besvärligheter. Dessutom, hvad skollärarne och lärarinnorna vidkommer, så är det min bestämda öfvertygelse att, om Utskottets förslag antages, Norrland kommer att lida brist på sådana. Ty hvilken skollärare och hvilket fruntimmer skulle väl vilja från mellersta eller södra delen af landet söka sig dit upp, då de måste utsätta sig för att midt i vintern göra den långa landsvägsresan i öppet åkdon och det till på *egen* bekostnad. Jag tror att ingen skulle vilja utsätta sig för ett sådant obehag riskera sin helsa, icke ens en ungarl och således långt mindre en person med familj eller en lärarinna. Vi få komma ihåg, att der finnas icke jernvägar, afstånden äro ofantliga; här blefve det fråga om mil i hundratal. Närmaste följden blefve, att der måste anläggas ett lärarinneseminarium. I hela Norrland finnes icke mer än ett sådant läroverk, och och det är för manliga. Det förser icke de norrländska provinserna med tillräckligt antal lärare, och från södern komma inga; blifver Utskottets förslag lag — de kunna ej söka dit, skola de tillträda tjänsterna i Januari.

Förslaget är dessutom oegentligt så till vida, att i de socknar, der klockare-, organist- och skolläretjänsterna äro förenade, innehafvaren af dessa befattningar skulle, under det han i sin egenskap af klockare och organist tillträder platsen den 1 Maj, såsom skollärare komma att göra det den 1 Januari, och huru skall det gå till när en, som innehar de förenade tjänsterna, söker och erhåller transport. Då skall han i egenskap af skollärare tillträda nya tjänsten fyra månader förr än han i egenskap af klockare får frånträda den gamla. Är detta lämpligt? är det möjligt? Vikarierande personer finnas endast undantagsvis att tillgå.

Det är för öfrigt många andra skäl, som bidragit till att jag bestämt mig för att icke biträda förslaget, sådant det nu föreligger. Men då jag icke vill för mycket upptaga Kammarens tid efter den långa debatten i en föregående fråga, skall jag söka att fatta mig kort. Jag vill därför endast fästa herrarnes uppmärksamhet på det besynnerliga deruti att, då man vill hafva en viss till- och afträdestid, man icke föreslagit en lämpligare, än den ifrågavarande, såsom t. ex. den 1 Juli, helst man då jemväl kan begagna sig af ångbåtskommunikation, samt det för öfrigt alltid är lättare att företaga en flyttning

*Angående
till- och af-
trädestid för
folkskole-
lärare.
(Forts.)*

under den varma än under den kalla årstiden. Häremot torde man invända, att det är nödigt att bestämma den 1 Januari såsom till- och afträdestid, emedan det skollärare tillkommande statsanslaget till lön utgår med kalenderåret. Jag tror dock att det vore en lätt sak att ändra denna bestämmelse, så mycket hellre som jag är öfvertygad om att lagstiftningen måste vidtaga ändringar uti de nuvarande bestämmelserna angående villkoren för anslagets åtnjutande. Ty det är i sanning icke lämpligt att de församlingar, som till följd af brist på lärare eller genom inträffande sjukdomsfall icke kunna hafva skolan öppen i fulla 8 kalendermånader, skola gå miste om statsanslaget. Ja, jag vet att det inträffat uppe i norra Sverige att en församling, därför att dess skola varit öppen 3 dagar mindre än 8 månader, icke kunnat få statsanslaget åt sig utanordnad genom folkskoleinspektören, utan måst för detta ändamål besvara Kongl. Maj:t med en nådeansökan.

Jag yrkar afslag å Utskottets hemställan, och jag gör det så mycket hellre som, utom det sagda, de utexaminerade kandidaterna icke i vanliga fall skulle få tillträda sina tjänster förrän 1 $\frac{1}{2}$ år efter sin utexaminering, och under tiden skulle tjänsterna kanske bestridas af oexaminerade personer, och mången kandidat vända sig från skolan till andra förvärf, hvilket icke kan vara annat än menligt för det allmänna.

Herr Jonas Andersson i Häckenäs: Jag skall ej blifva mångordig. Jag trodde knappt att någon inom Kammaren skulle vara emot förslaget. Men då jag erfarit att den föregående talaren är det, vill jag, för att bemöta honom, blott hänvisa till motiveringen i betänkandet, hvilken jag tror vara tillräckligt talande. Litet hvar torde kunna medgifva att, med den utveckling och den betydelse folkskolan för det närvarande vunnit, en bestämd till- och afträdestid för lärarne är nödvändig, på det att det godtycke som i detta afseende nu är rådande måtte upphöra. Det säger sig nemligen sjelft, att det ligger en oegentlighet deruti, att en skollärare, som vunnit befordran till annan församling, kan flytta från den församling, der han förut tjänstgjort, innan ännu skolstyrelsen fått tid att ställa någon annan i hans ställe. Med fästadt afseende å den betydelse för allmänheten, folkskolan har, tror jag derföre, som sagdt, att det är hög tid att reglera ifrågavarande förhållande.

Herr Hjelm påstod, att kalenderårets början vore en olämplig flyttningstid, i synnerhet för Norrland. Jag vet ej huru lämplig den i allmänhet kan vara, men tror dock att de flyttande då kunna begagna sig af isar och slädföre, hvarföre jag är öfvertygad om att de skulle blifva illa belättna, om de i stället måste företaga en längre flyttningsresa någon annan tid på året, t. ex. omkring den 1 Maj, då, såsom vi veta, källossningen pågår. Alla skäl för åstadkommande af reda och enkelhet i folkskoleundervisningen tala dessutom för bestämmandet af den 1 Januari såsom till- och afträdestid. Då är t. ex., åtminstone så vidt jag känner, ferier i skolan, hvarföre ett lärare-

Angående
till- och af-
trädestid för
folkskole-
lärare.
(Forts.)

ombyte vid den tiden icke föranleder afbrott uti undervisningen. Och skulle äfven förslaget vara olägligt för de församlingar, der skollärare- och klockaretjänsterna äro förenade, måste likväl denna omständighet vika för den för det allmänna betydelsefulla frågan att få af- och tillträdestiden till skollärarebefattningarne reglerad.

Jag anhåller om bifall till betänkandet.

I detta yttrande instämde Herrar *O. B. Olsson, Åke Andersson* och *Sven Andersson*.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad och propositioner, enligt de gjorda yrkandena, gifvits på såväl bifall som afslag, biföll Kamraren Utskottets hemställan; och skulle, jemlikt 63 § 3 mom. Riksdagsordningen, detta beslut genom utdrag af protokollet Medkammaren delgifvas.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets memorial N:o 47, med förslag till sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti en fråga rörande anslag under riksstatsens Sjette hufvudtitel;

Lag-Utskottets utlåtande N:o 30, i anledning af väckt förslag om tillägg till 20 § i Kongl. förordningen den 16 Juni 1875 rörande in-teckning i fast egendom;

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 8 (i samlingen N:o 31), i anledning af väckt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om åtgärder för fort-skyndande af de allmänna kartarbetena; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 6, (i samlingen N:o 32), i anledning af Herr Johannes Anderssons i Knarrevik motion, N:o 96, om förändrad lydelse af § 4 mom. 5 i Kongl. stadgan den 18 Juni 1842 angående folkundervisningen i riket m. m., samt Herr J. E. Johanssons motion, N:o 140, om revision af nu gällande folkskolestadga.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 6.

På derom anmäld begäran medgaf Kamraren, att den ledighet från riksdagsgörömålen under 8 dagar, som förut blifvit Herr *Pehr Nilsson* i Wittjerf beviljad från och med denna dag, i stället skulle få räknas från den 5 innevarande April.

För öfrigt beviljades ledighet från riksdagsgörömlen åt:

Herr <i>C. J. Brodén</i>	under 14 dag. fr. o. m. d. 7 i denna mån.
„ <i>C. W. Berglind</i>	„ 12 „ „ „ 8 „ „
„ <i>Pehr Pehrsson</i> i Barkö	„ 11 „ „ „ 9 „ „
„ <i>Olof Olsson</i> i Olebyn	„ 8 „ „ „ 11 „ „

§ 7.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 11 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.